

UNIVERZA V LJUBLJANI

FAKULTETA ZA ŠPORT

Športno treniranje

Odbojka

PROJEKT ODBOJKARSKE ŠOLE V KOROŠKI REGIJI

DIPLOMSKO DELO

MENTOR

izr. prof. dr. Jakob Bednarik

SOMENTOR

asist. dr. Marko Zadražnik

RECENZENT

doc. dr. Edvin Dervišević

KONZULTANT

asist. dr. Tine Sattler

AVTOR:

Mitja Jež

Ljubljana, 2011

Zahvala in posvetilo

Rad bi se zahvalil vsem, ki so mi pomagali pri pisanju diplomskega dela: učiteljem in delavcem na šolah, trenerjem in funkcionarjem v klubih, ki so mi pomagali pri zbiranju podatkov, ter vsem profesorjem na Fakulteti za šport, ki so mi na kakršenkoli način pomagali pri pisanju diplomskega dela. Rad bi se zahvalil družini, dekletu in prijateljem, ki so mi stali ob strani in me podpirali skozi celoten študij na Fakulteti za šport.

Diplomsko delo pa posvečam pokojnemu očetu, brez katerega se ne bi odločil za študij na Fakulteti za šport. Poklic športnega pedagoga in trenerja mi je predstavil na najlepši način, na način, zaradi katerega sem vzljubil to delo in poslanstvo, ki ga ta poklic prinaša.

Ključne besede: odbojka, mlade kategorije, organizacija.

PROJEKT ODBOJKARSKE ŠOLE V KOROŠKI REGIJI

Mitja Jež

Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport, 2011.

Športno treniranje, Odbojka.

Število strani 50; število slik 14; število tabel 2; število virov 13.

IZVLEČEK

Diplomsko delo obravnava področje odbojke v celotni koroški regiji. Po splošnem uvodu s kratko zgodovino odbojke, s pomenom in cilji odbojkarske šole je predstavljena zasnova odbojkarske šole, ki smo se je lotili s pregledom možnosti, ki jih imamo ob ustanavljanju. Predstavljene so tudi osnove menedžmenta športnih organizacij ter značilnosti in možnosti njihovega financiranja. Glede na prihodke smo odbojko umestili med ostale slovenske športe, prikazali pa smo tudi, kako je odbojka zanimiva za sponzorje. V diplomskem delu so predstavljene tudi osnovne značilnosti marketinga in trženja v športu, našteji pa smo tudi pomembnejše zakone in izvršilne predpise, ki so pomembni za organizacije in delo v športu. V diplomskem delu so predstavljena vsa mesta na Koroškem, v katerih je moški ali ženski odbojkarski klub. Znotraj vsakega mesta so predstavljene osnovne šole z njihovimi osnovnimi podatki in s podatki o odbojkarskem delu, podatki o klubih pa predstavljajo skupno število aktivnih igralcev in trenerjev. Za šole in klube je predstavljena tudi količina vadbe oziroma treningov ter strokovna usposobljenost trenerjev, ki vodijo proces vadbe. Opravljena sta tudi analiza in kratek pregled odbojkarskega dela klubov in šol. Mnenja o morebitni novoustanovljeni organizaciji, ki bi načrtno vodila odbojkarsko šolo, so podali tudi športni delavci v koroški regiji. Zaključek diplomskega dela pa so prednosti in slabosti organizirane odbojkarske šole na Koroškem.

Key words: volleyball, youth selections, organization.

A VOLLEYBALL SCHOOL PROJECT OF THE CARINTHIA REGION

Mitja Jež

University of Ljubljana, Faculty of Sport, 2011

Sports training, Volleyball

Number of pages: 50; number of pictures: 14; number of tables: 2; number of sources 13.

SUMMARY

This diploma paper discusses the field of volleyball of the entire Carinthia region. Following a general introduction that includes a short history of volleyball, the purpose of the volleyball school and its goals, is the list of all the towns in Carinthia that have a men's or women's volleyball club. There is a description of each town's primary school with its basic information and information regarding volleyball, while the information about the clubs represents the number of active players and trainers. The amount of practice and training, as well as the trainer's level of qualification is also presented for both, schools and clubs. An analysis of volleyball work and a short review of the latter have also been conducted. We analyzed the basis of a volleyball school with a revision of all the options at our disposal when opening such an organization. The basics of managing a sports organization are also presented, as are the qualities and the means for their funding. We have placed volleyball among other Slovene sports in regards to income and have also presented sponsors' interest in volleyball. The basic qualities of marketing and trading in sport are also included in this diploma paper, as are the main laws and regulations vital for sports organizations and working in sport. Sports workers of the Carinthia region have also contributed their opinions regarding an organization that would run a volleyball school. The diploma paper's conclusion includes the advantages and weaknesses of an organized volleyball school in Carinthia.

KAZALO

1.	UVOD	6
1.1.	ZASNOVA ODBOJKARSKE ŠOLE	9
1.1.1.	Športni menedžment.....	12
1.1.2.	Značilnosti financiranja športnih organizacij	14
1.1.3.	Trženje oz. marketing v športu	18
1.2.	ZAKONODAJA NA PODROČJU ŠPORTA	20
2.	METODE DELA.....	22
3.	PREDMET IN PROBLEM	23
3.1	ODBOJKARSKO DELO V REGIJI	24
3.1.1	Mežica	24
3.1.2	Prevalje.....	25
3.1.3	Ravne na Koroškem	28
3.1.4	Dravograd.....	32
3.1.5	Vuzenica.....	33
3.1.6	Slovenj Gradec	34
3.1.7	Mislinja.....	36
4.	PREGLED IN ANALIZA ODBOJKARSKEGA DELA.....	38
5.	MNENJA ŠPORTNIH DELAVCEV O ODBOJKARSKI ŠOLI	45
6.	SKLEP.....	47
7.	LITERATURA IN VIRI.....	50

1. UVOD

Odbojka je atraktivna in dinamična igra z veliko preobrti. Od igralca zahteva popolno tehnično, taktično, fizično in psihično pripravljenost (Čopi, 1999). V uvodu v diplomsko delo pa bomo najprej razjasnili zgodovino odbojke. Odbojka se je rodila v Ameriki ob koncu 19. stoletja. Leta 1895 je profesor telesne vzgoje in vzgojitelj W. G. Morgan razdelil telovadnico s teniško mrežo, čez katero so dijaki odbijali košarkarsko žogo. Oblikoval je prva pravila igre in ji dal naziv mino-nette. To igro so prvič igrali pred gledalci v Springfieldu leta 1896, kmalu zatem pa so jo preimenovali po njenem bistvu (udarec – volley) – v voleybal (Krevsel, 1997).

Na ozemlju nekdanje Jugoslavije so odbojko najprej igrali leta 1918 v Makedoniji, kjer so bili nastanjeni francoski vojaki. V Srbiji so jo spoznali leta 1923, tam so bila tudi napisana pravila in osnove odbojke. V Sloveniji, na Hrvaškem in v drugih predelih tedanje Jugoslavije je odbojko populariziral W. Vailand iz Kalifornije, z njo je seznanil učitelje telesne vzgoje. Leta 1924 je odbojka v Slovenijo prišla tudi iz Češke (Krevsel, 1997).

Kdo je pravzaprav oče ali mati odbojke v Sloveniji, je dokaj nejasno. Vemo, da so se za ta šport ogrevali sokoli, orli, skavti, gozdovniki, salezijanci in mnogi drugi. Prvi koraki segajo v leto 1924, ko so začeli vaditi in igrati v telovadnici Sokola – Matice. Začetki so skromni, saj so si igralci omislili najrazličnejša igrišča: na pesku, travi, lešu, parketu, betonu. Mrežo so naredili tako, da so igrali čez drog, bradljo ali napete vrvi. Povsod, kjer so bila sokolska telovadišča, je bilo tudi odbojkarsko igrišče, črte pa so bile narejene iz lesenih letev, ki so jih utrdili v peščeni teren. Vsak Slovenec se je v šoli na nek način srečal z odbojkarskim športom, ki ima v Sloveniji dolgoletno tradicijo (Krevsel, 1997). Od 1924 leta pa do danes kar 87 let!

Skladno z razvojem aktualnega odbojkarskega modela so se spreminjala tudi pravila igre, ki jih je leta 1895 predlagal ter definiral Mogan in so neposredno vplivala na vse parametre sodobnega modela. Odbojka je tako od elementarne igre, ki je imela namen sprostitve atletov in telovadcev po napornem treningu, v 100 letih prerasla v enega največjih športov na svetu (Krevsel, 1997).

V zgornjih odstavkih smo razsvetlili zgodovino odbojke v svetu, v nekdanji skupni državi in začetek odbojke na Slovenskem, sedaj pa bomo na kratko predstavili še začetke odbojke na Koroškem. Kot že omenjeno, so odbojko pričeli igrati leta 1895. Vse do 1. svetovne vojne so jo igrali samo v Združenih državah Amerike, v dvajsetih letih prejšnjega stoletja pa se je danes izredno priljubljena igra razširila po celem svetu. V Mežiško dolino si je ta nova športna igra utrla pot prek mladih čeških inženirjev (Gogola, Fetih), ki so leta 1927 prišli v Žerjav, začeli tam igrati odbojko in vzpodbujali k tej novi in zanimivi igri še domačine. Od tam se je odbojka postopoma širila po Koroškem. Najprej leta 1928 v Guštanj (danes Ravne na Koroškem), kjer so člani guštanskega telovadnega društva Sokol pričeli igrati odbojko (Odbojkarski klub Fužinar, 2008).

Odbojka ima v koroški regiji zelo bogato zgodovino, koroške ekipe so dolga leta uspešno nastopale v najvišjih ligah. Če pa želimo, da bo tako tudi v prihodnje, si je treba vedno znova prizadevati za popularizacijo športa. Prav to pa postaja v zadnjih letih vedno bolj pomembno, saj mladi vse pogosteje izbirajo druge aktivnosti za preživljanje prostega časa, tu mislimo predvsem na televizijo in računalnike, ki so svojevrstna droga za današnjo mladino. Prav zato je še toliko bolj pomembno mladim šport predstaviti v takšni obliki, da ga bodo vzljubili in se začeli z njim ukvarjati zaradi lastne želje in motivacije. Da pa mladino in otroke pripravimo do tega, je potrebno veliko truda, najprej s strani staršev, nato pa s strani učiteljev športne vzgoje in trenerjev. Otroci in mladina morajo šport sprejeti v svoj vsakdan, saj bodo le tako uživali v njem. Odbojkarski trenerji pa morajo poskušati šport predstaviti v najboljši in najlepši luči, da bo vadečim odbojka postala všeč in da se bodo z njo ukvarjali zaradi odbojke same, zaradi želje bolje spoznati šport, zaradi druženja s prijatelji, sovrstniki, tudi nasprotniki ter zaradi takšnih in drugačnih malenkosti, ki krasijo odbojko. Najboljša motivacija pri vsakem posamezniku pa je seveda tista notranja motivacija, ki šport in ukvarjanje z njim še dodatno začini in ga naredi še lepšega, s tem pa vsak trenutek v odbojki postane užitek. Več kot je v samem športu in igri čustev in emocionalnega naboja, bolj pomembna je vzgojna funkcija športa, ki privzgaja tudi vrednote. Vrednote so generalne, relativno trajne kategorije z motivacijsko vrednostjo, ki na eni strani delujejo kot standardi, norme, po drugi strani pa usmerjajo in privlačijo. So sestavni del človeškega superega in na ta način zelo pomembno vplivajo na njegovo vedenje. Doživljamo jih z občutkom odgovornosti in dolžnosti, zato imajo za nas osebni pomen (Krevsel, 2001). Tako kot pri vseh športih, tudi v odbojki obstaja veliko pravil, na to besedo pa moramo gledati kar se da široko, saj to niso le pravila igre kot

take, ampak so to tudi pravila obnašanja, spoštovanja, sodelovanja, privzgajanja vrednot ... Pri načinu vzgoje pa ima trener zelo pomembno in odgovorno funkcijo.

V vzgoji ni receptov, poznati je treba načela, norme, pravila trenažnega procesa. V dobi interneta trener izgublja monopol nad informacijami. Ne sme pa izgubiti kontrole nad vrednotami. Bistvo vzgoje so vrednote, bistvo učenja pa informacije. Pedagogika odbojke postaja izziv (Krevsel, 2002, str. 9).

Diplomsko delo z naslovom Projekt odbojcarske šole v koroški regiji predstavlja velik izziv. Kot že povedano, ima odbojka na Koroškem dolgoletno tradicijo, saj se igra že več kot 84 let. V zadnjih letih pa rezultati niso več takšni, kot so včasih bili. In to je razlog, da smo izbrali to temo diplomskega dela. Radi bi podrobneje preučili in vzeli pod drobnogled delo odbojcarskih klubov, s tem pa bomo dobili vpogled v stanje odbojke na Koroškem. Za še izčrpnjše informacije smo pridobili tudi osnovne podatke o osnovnih šolah, iz katerih omenjeni klubi dobivajo igralni kader. Podatki za posamezni kraj bodo predstavljeni v kompletu s šolskimi in klubskimi podatki. Tako bomo preučili stanje odbojke v vsakem mestu, v katerem je odbojcarski klub, naj si bo to moški ali ženski. Lotili smo se tudi zasnove odbojcarske šole kot organizacije. Ustanovitev le te bi podkrepila sodelovanje med klubi znotraj celotne regije, ob pravem in učinkovitem delovanju pa bi se moralo povečati najprej število udeležencev, z dobrim delom pa bi se povečala tudi kvaliteta, ki bi se izrazila v rezultatih. Na tak način bi v že tako odbojcarski regiji še dodatno dvignila kvaliteto odbojke. Odbojcarska šola v koroški regiji je potrebna, ker bi povečala sodelovanje med klubi in šolami, to pa bi pomenilo izmenjavo znanj, izkušenj, s tem pa bi se povečevala najprej kvaliteta dela, z leti pa tudi uspehi na odbojcarskih tekmovanjih, naj bodo to šolska ali klubska. Potrebna je tudi zaradi tega, ker na veliko šolah nimajo organizirane odbojcarske vadbe, tako da bi le ta bila tudi pridobitev za tiste šole, kjer učenci nimajo možnosti udeleževanja v odbojki. Ob dobro organizirani šolski vadbi pa bi veliko pridobili tudi klubi, saj bi imeli učenci več vadbe in več predznanja, ko bi se vključevali v klubske ekipe. Zato so cilji diplomskega dela spoznati delo moških in ženskih odbojcarskih klubov in v kolikšni meri jim pri delu in uspehih pomagajo šole z dejavnostmi na področju odbojke. Glavni cilj dela pa je preučiti stanje do te mere, da bo iz podatkov in dejstev razvidno, ali je organizacija odbojcarske šole sploh smiselna.

1.1. ZASNOVA ODBOJKARSKE ŠOLE

Delovanje v športu je interesno in prostovoljno (Zakon o športu, 1998). Že to pa bi moralo deloma pogojevati uspeh, saj se tisti, ki se za to odloči, sam angažira in ima notranjo motivacijo za delo. Drugi pogoj pa je strokovno znanje osebe, ki se loti takšnega projekta. Po Zakonu o športu je strokovni delavec v športu tisti, ki opravlja v športu vzgojno-izobraževalno ali strokovno-organizacijsko delo. V primeru interesa strokovnega delavca, ki ima še obilo izkušenj, pa bi športna organizacija imela dobre pogoje za uspeh.

Projekta odbojkerske šole se je potrebno lotiti zelo načrtno, preučiti moramo dejavnike, ki vplivajo na kasnejšo uspešnost organizacije. Poznati je treba zakonitosti delovanja športne organizacije, pa tudi zakonske podlage za ustanovitev in vodenje športne organizacije oziroma športnega društva. Izraz športna organizacija je nedoločen in pravno neopredeljen. Uporabljamo pa ga lahko kot generični pojem za vse subjekte, ki se s športom ukvarjajo kot s svojo dejavnostjo. Pri tem pojma dejavnosti ni mogoče razumeti popolnoma pravnotehnično, ampak gre za to, da je namen take organizacije, da se njeni pripadniki združujejo predvsem zaradi neposredne športne dejavnosti, bodisi v tekmovalnem, rekreacijskem ali v organizacijskem pomenu (Bergant Rakočević, Ilešič, Grilc, Podobnik, Vlahek, Levovnik, Jagodic, Možina, Gornik, 2008). V naslednjih odstavkih bo predstavljenih nekaj pomembnih zakonskih okvirjev, ki vplivajo na ustanavljanje organizacije.

»Društva so prostovoljna, samostojna in neprofitna združenja fizičnih oseb, ki se združujejo zaradi skupno določenih interesov, opredeljenih v temeljnem aktu in v skladu s tem zakonom« (Zakon o društvih, 1995).

V noveliranem zakonu o društvih iz leta 2006 namen ustanavljanja društev oz. področja, na katerih se društva lahko ustanovijo, nista več opredeljena. Zakon pušča odprto vprašanje namena in govori le o tem, da je društvo samostojno in neprofitno združenje, ki ga ustanovitelji, skladno s tem zakonom, ustanovijo zaradi uresničevanja skupnih interesov (1.člen). Pomemben je torej le interes ustanoviteljev po združevanju, kajti društvo si samo določi namen in cilje, dejavnost oz. naloge ter način delovanja. Zakon posebej določa le, da namen ustanovitve društva in njegovega delovanja ni pridobivanje dobička (Šugman, Bednarik, Doupona-Topič, Jurak, Kolarič, Kolenc, Rauter, Tušak, 2006). Društvo lahko ustanovi najmanj deset polnoletnih občanov, ki na ustanovnem zboru sprejmejo sklep o

ustanovitvi, temeljni akt in program ter izvolijo organe društva. To pomeni, da so za ustanovitev društva potrebni trije elementi: deset polnoletnih občanov, sklep o ustanovitvi in pravila društva (statut).

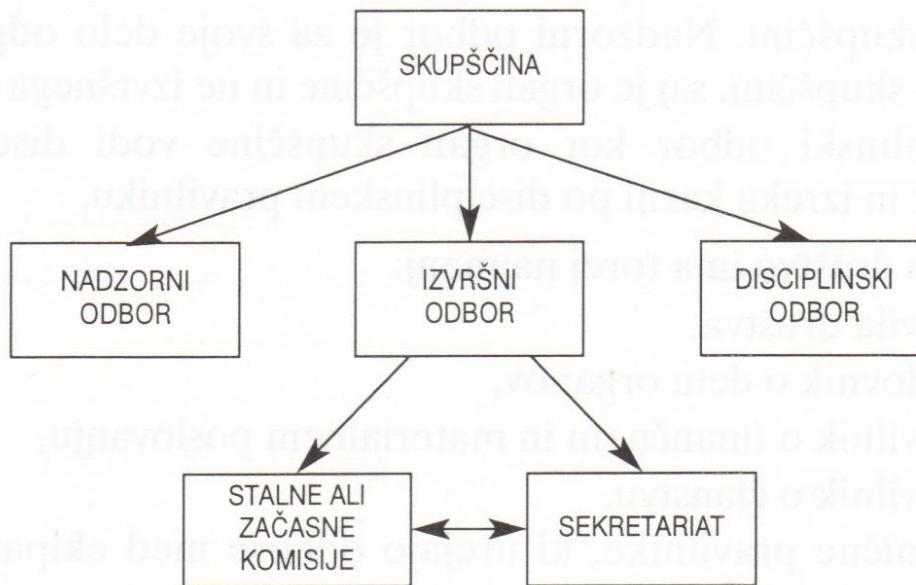
Pravila (temeljni akt) morajo vsebovati:

- ime in sedež društva,
- namen in naloge društva,
- način včlanjevanja in prenehanja članstva,
- organe društva in njihovo delovno področje ter njihova medsebojna razmerja,
- sestavo organov, način volitev članov organov ter njihovo mandatno dobo oz. imenovanja in razrešitev,
- pravice, dolžnosti članov in organov društva,
- financiranje društva in način opravljanja nadzora nad razpolaganjem z denarjem,
- način prenehanja društva in razpolaganje s premoženjem v takem primeru ter način zagotavljanja dela društva.

Za vpis društva v register pri pristojnem upravnem organu potrebujemo (Šugman, 1998):

- zapisnik ustanovnega zbora,
- dva izvoda temeljnega akta,
- seznam ustanoviteljev z njihovimi overjenimi podpisi ter
- osebno ime zastopnika društva.

Z vpisom v register postane športno društvo (slika 1) pravna oseba in mora v pravnem prometu uporabljati le svoje registrirano ime (Šugman, 1998).

Slika 1. Organizacijska zasnova društva (Šugman, 1998, str. 61)

Slika 1 prikazuje organizacijsko zasnovo društva z njenimi sestavnimi deli.

V primeru, da se za ustanavljanje športnega društva odloči ena oseba, to odpade, saj je potrebnih več ustanovnih članov. Zato se v takšnih primerih posamezniki odločijo za odprtje s.p.-ja (samostojni podjetnik). Posameznik lahko opravlja naloge v športu kot zasebni športni delavec (Zakon o športu, 1998), če:

- ima ustrezno izobrazbo ali ustrezno strokovno usposobljenost za opravljanje te dejavnosti,
- ima licenco za opravljanje dejavnosti v športu, če je predpisana,
- mu ni s pravnomočno odločbo prepovedano opravljanje te dejavnosti,
- obvlada slovenski jezik,
- ima stalno prebivališče v Republiki Sloveniji.

Zasebniki v športu se lahko konstituirajo na podlagi treh zakonov (Šugman, 1998):

- Zakona o gospodarskih družbah (gospodarska družba je pravna oseba, ki na trgu samostojno opravlja pridobitno dejavnost kot svojo izključno dejavnost in katere namen je ustvariti dobiček),
- Obrtnega zakona (zakon določa obrt kot način opravljanja dejavnosti, ki je pridobitna),
- Zakona o zadrugah (ustanovitelji zadruga so lahko pravne ali fizične osebe s poslovno sposobnostjo).

Odbojarska šola oz. organizacija bi bila ustanovljena kot samostojen pravni subjekt. Organizacija bi delovala najprej na ravni osnovnih šol, potem pa tudi na ravni odbojarskih klubov. Delovala bi kot neke vrste povezovalni člen med klubi koroške regije, predvsem na ravni enotne, strokovno vodene odbojarske šole in vzgoje mladih odbojkarjev. Le ti bi potem zastopali barve matičnih klubov oz. kluba v kraju, kjer je osnovna šola, ki jo učenec ali učenka obiskuje. Tu nastane problem, saj bi osnovnošolci nekaj let vadili pod okriljem ustanovljene odbojarske šole, največ pa bi od tega imeli klubi, za katere bi vadeči potem nastopali. Tu bi se sklenila pogodba med športno organizacijo in klubom. Klubi bi morali tudi nekaj vložiti, če bi želeli strokovno vodeno vadbo za svoje igralce. Ta vložek pa bi lahko predstavljalo plačilo stroškov dvorane (če bi jo bilo potrebno plačevati) ali plačilo trenerja oz. vaditelja. Glavni namen organizacije, ki bi vodila odbojarsko šolo, je povečanje zanimanja otrok za odbojko, povečanje strokovnosti dela z mladimi in tesnejše sodelovanje med klubi in šolami v regiji.

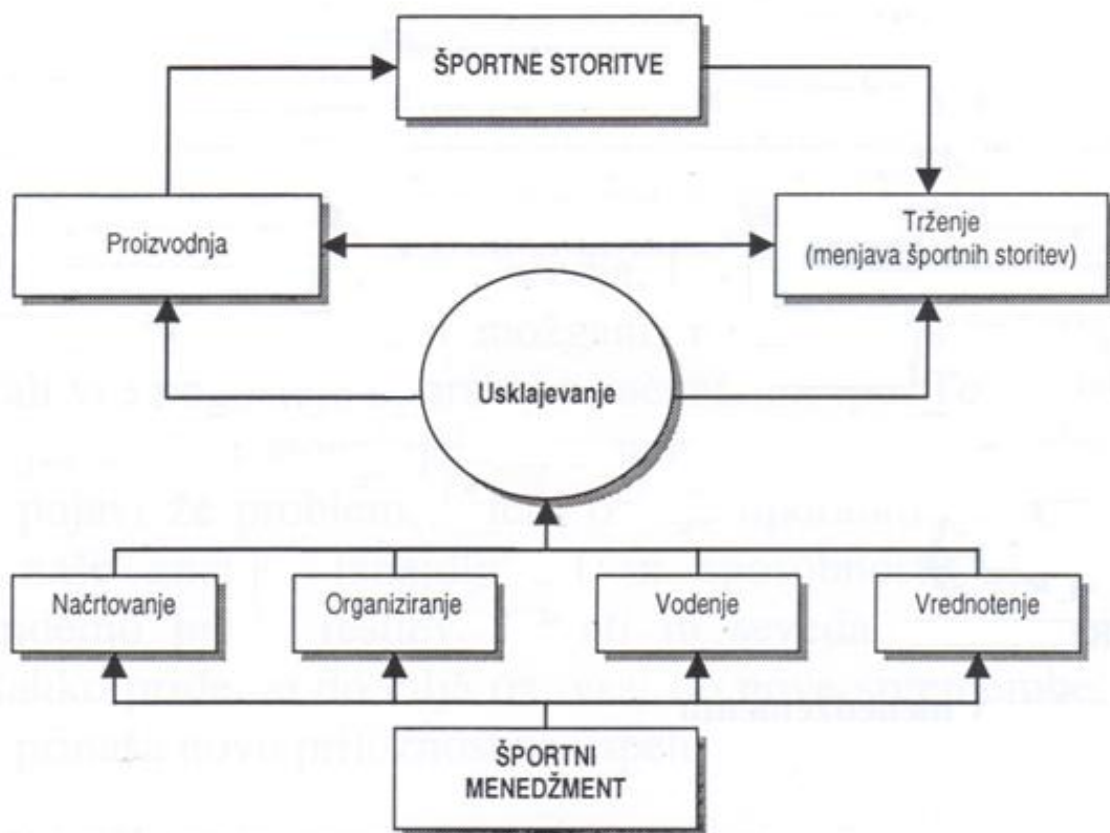
1.1.1. Športni menedžment

Upravljanje športa je načrtovanje, vodenje in nadziranje poslovnih procesov ter upravljanje z vsemi ključnimi viri, ki so pomembni za uresničevanje zastavljenih športnih in poslovnih ciljev športne organizacije. Šport pravzaprav nikoli ni bil samo osebna dobrina, prav tako ni, kot so trdile nekatere družbene ureditve, izključno javna dobrina. Ker postaja vse bolj zapletena in občutljiva socialna in ekonomska kategorija, znanja o tem, kako voditi športno organizacijo, ni nikoli dovolj. Šport je tudi sestavni del kulture in izročila, tako posameznika kot družbe, zato je še toliko bolj pomembno poznati motive in odnose posameznika, ki vstopa v športno organizacijo, ter družbe, ki vpliva nanjo. Upravljanje športnih organizacij zato postaja vse zahtevnejše (Retar, 2006).

Ne glede na to, ali se ustanovi društvo ali pa posameznik odpre podjetje s športno dejavnostjo, je potrebno poznati osnove športnega menedžmenta. Proces menedžmenta se je ukoreninil že v vsako organizacijo, v vsak proces dela in povsod tam, kjer se dogajajo spremembe. Z njim se ne ukvarjajo samo menedžerji. Termin menedžer lahko označuje direktorja, sekretarja, poslovodjo, trenerja ipd. V bistvu je oznaka za vse tiste, ki skrbijo, da določena organizacija

deluje. Menedžment s svojimi zakonitostmi oz. lastnostmi omogoča čim bolj učinkovito in kakovostnejše delo, ki pa je lahko različno zahtevno (Šugman, Bednarik, Kolarič, 2002).

Menedžment športnih organizacij (slika 2) je eno temeljnih področij delovanja športnega menedžmenta, saj so temeljni izvajalci športne dejavnosti. Njihova opredelitev bistveno zaznamuje obliko izvajanja menedžmenta, ker obstajajo razlike med vodenjem pridobitne in nepridobitne organizacije. Ta opredelitev je povezana z odločitvami o delovanju in s tem tudi o obstoju organizacije (Šugman idr., 2006).

Slika 2. Športni menedžment kot koordinacija (Šugman idr., 2006, str. 150)

Na sliki 2 vidimo sestavne dele športnega menedžmenta kot koordinacije.

V športnem menedžmentu se v zvezi s človekom in organizirano skupino ljudi v neki sredini pojavljajo različni pojmi: organizacija kot inštitut, organiziranje kot dejanje in organiziranost kot splet relevantnih medsebojnih povezav za delovanje neke organizacije in njegovega sistema. In za vsako dejanje, ki je pomembno za človeka (ljudi), morajo biti določeni cilji,

zagotovljena delovna sredstva in denar, usposobljeni kadri in določena organizacijska oblika. To izhodišče, ki vodi človeka – ljudi k uresničitvi postavljenih ciljev, velja tako za vse gospodarske družbe kot za državne organe, društva, javne službe in vse druge oblike organizacij v najširšem pomenu besede (Šugman, 1998).

Organizacija kot inštitucija temelji na pravnoformalnih razmerjih med osebami, ki imajo skupne interese. Člani organizacije se odločijo za interna pravila, po katerih izkazujejo svojo pripadnost in predanost. Vsak prevzame odgovornost za obstoj organizacije in se trudi po svojih najboljših močeh. Potemtakem govorimo o organizaciji kot sistemu med seboj povezanih in odvisnih ljudi, ki v organizaciji uveljavljajo svoje interese. Vsak član ima interes, da se stanje v organizaciji izboljša in v zameno za svoj prispevek dobiva nagrade (Šugman idr., 2002).

1.1.2. Značilnosti financiranja športnih organizacij

Izjemna komercializacija športa je privedla do povsem drugačnega okolja, v katerem šport deluje, kot je to bilo v času, ko je bil vpliv kapitala zanemarljiv. Pravo revolucijo v odnosu javnosti do zanimivih športnih prireditev sta prinesla pojav radia in pozneje televizije, zlasti njun razvoj. Ti dve tehnični novosti sta namreč omogočili, da dogajanje lahko spremlja tudi občinstvo, ki na prireditvi ni navzoče, kar je ključno tudi glede sponzorstva. Danes pa v ospredje stopa tudi internet (Bergant Rakočević idr., 2008, str. 190).

Finančna funkcija v športni organizaciji je ena izmed ključnih poslovnih funkcij, saj zagotavlja delovanje kadrovske funkcije (zaposlovanje in usposabljanje trenerjev, športnikov, administrativnih delavcev), nabavne funkcije (nakup športne opreme in storitev), tehnične funkcije (treningi, priprave, tekmovanja) in prodajne funkcije (oglaševalske in druge trženjske aktivnosti). Športne organizacije lahko svojo dejavnost oz. poslovne funkcije financirajo na različne načine. Od statusne oblike športnih organizacij je odvisno tudi, na kakšen način bodo financirale svojo dejavnost. V grobem lahko vire razdelimo na (Šugman, Bednarik, Doupona-Topič, Jurak, Kolarič, Kolenc, Rauter, Tušak, 2006):

- zasebne in
- javne.

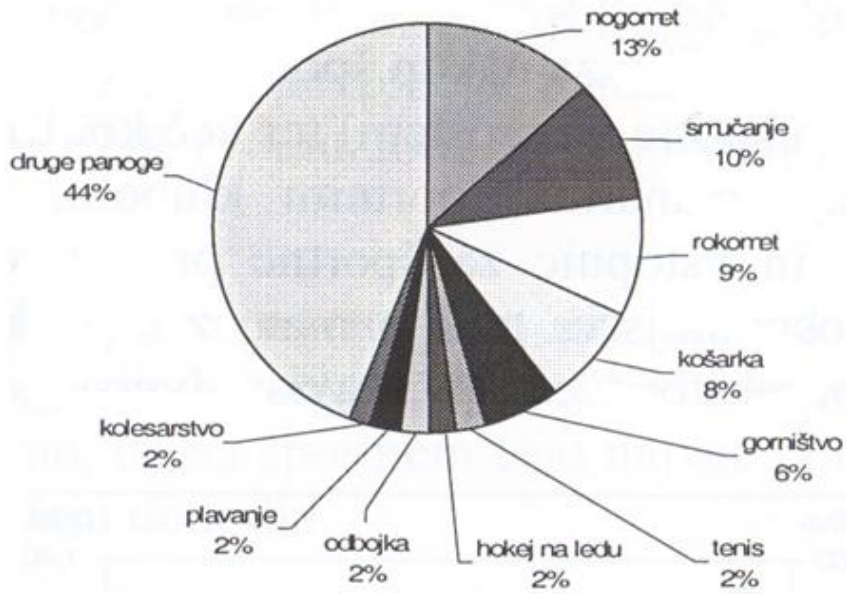
Pri zasebnih virih poznamo financiranje:

- s prodajo storitev (sponzorstva, vstopnice, vadbine) oz. blaga (športna oprema),
- iz članarin in donatorsva,
- dolžniško financiranje (npr. krediti),
- lastniško financiranje (rizični kapital, poslovni angeli),
- izvenbilančne oblike financiranja (finančni in operativni najem).

Pri javnih virih financiranja poznamo:

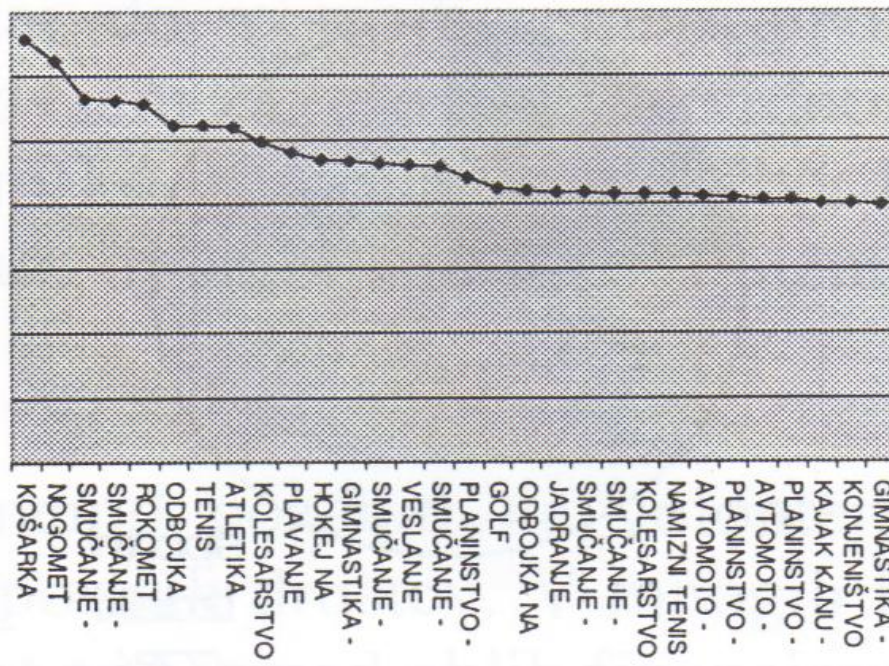
- proračune lokalnih skupnosti (občin),
- državni proračun (pristojno Ministrstvo za šport),
- sredstva od iger na srečo (Fundacija za šport),
- evropski proračun (različni pooblaščen organi).

Pri odbojkarski šoli bi se bilo potrebno obrniti tudi na nove, sveže pristope k financiranju. Tu gre predvsem za članarine, črpanje iz javnih razpisov, sponzoriranje, doniranje, črpanje financ iz mednarodnih športnih zvez in fundacij ter iz evropskih strukturnih skladov, trženje športnih storitev, produktov in blaga (Retar, 2006). Če pogledamo prihodke športnih organizacij, ločenih po športu, so ti zelo različni, kar prikazujeta tudi spodnja grafikona (sliki 3 in 4). Razlog za to so različno tržno zanimive športne panoge, saj sponzorji vlagajo v športe, ki so bolj gledani in s tem tržno bolj zanimivi. Položaj odbojke v slovenskem športu, vsaj kar se finančnega vidika tiče, je razviden s spodnjih dveh slik. K sreči pa so rezultati, kljub še vedno slabemu finančnemu položaju, v vzponu, tako da se bo z leti tudi položaj odbojke verjetno spremenil, saj bo le ta ob dobrih rezultatih postala še bolj zanimiva za sponzorje.

Slika 3. Struktura prihodkov športnih društev in zvez glede na športno panogo (Šugman idr., 2006, str.81)

Na sliki 3 vidimo položaj odbojke glede na prihodke športnih društev in zvez.

Slika 4. Zanimivost športov za sponzorje (Šugman idr., 2006, str. 87)

Na sliki 4 vidimo, da so športi za sponzorje različno zanimivi, razviden pa je tudi položaj odbojke.

Financiranje odbojcarske šole bi v največji meri podpirali starši otrok, ki bi bili vključeni v vadbo. Finančna sredstva odbojcarske šole bi torej predstavljale vadbine in članarine, višino katerih bi določili na podlagi preučitve športnega trga. Finančni priliv bi lahko povečali tudi klubi, v primeru, da bi jim bilo v interesu (in seveda v okviru finančnih zmožnosti), da imajo otroci v šoli dodatno vadbo, ki ni organizirana z njihove strani. S sklenitvijo pogodbe med športno organizacijo in klubom bi klub lahko plačeval ali stroške dvorane ali pa strokovnjaka, ki bi vadbo vodil. Kar pa se tiče stroškov, bi ti bili minimalni, potrebno bi se bilo dogovoriti samo za šolske termine, saj večina šol le te oddaja brezplačno, skupaj s potrebno opremo za vadbo. Strošek bi organizaciji predstavljali le pripomočki, ki jih na šolah ni, oziroma jih ni dovolj. To so posebne odbojcarske žoge za najmlajše, za kakovostno vadbo bi morali imeti zadostno število le teh, vsekakor pa bi se še našla kakšna malenkost med redno vadbo. Torej bi finančno stanje organizacije, ki bi načrtno vodila odbojcarsko šolo, podpirale tudi osnovne šole, saj bi z brezplačnim oddajanjem dvoran veliko pripomogle k uspešnosti organizacije.

Pripravili smo tudi primer izračuna prihodkov in stroškov organizacije za vadbo desetih učencev (tabela 1). Določili smo članarino, mesečno vadbino in stroške za plačilo žog in trenerja oz. vaditelja. Že iz tabele je razvidno, da bi samo plačljivi termini dvorane ogrozili uspešno delovanje organizacije in same vadbe. Najem športnih dvoran na Koroškem ima kar velik razpon. Dvorane, primerne za odbojko, stanejo od 10 pa do 52 € na uro, res pa je, da za potrebe odbojcarske šole ne bi potrebovali zelo velike dvorane, ki je najdražja. Lahko bi najeli tretjino ali polovico dvorane, s tem bi se delila tudi cena. Torej za izračun bomo vzeli srednjo vrednost cene najema koroških dvoran, ki je okoli 20 €. Odbojcarskih žog sicer ne bi potrebovali za vsako vadbino skupino posebej, ker bi lahko vsi uporabljali iste žoge (seveda v kolikor se termini ne bi pokrivali) in le teh ne bi potrebovali vsako leto novih. Kljub temu pa je uspešno delovanje organizacije močno odvisno od sodelovanja šol in odbojcarskih klubov.

Tabela 1

Prikaz stroškov in prihodkov športne organizacije z odbojgarsko vadbo

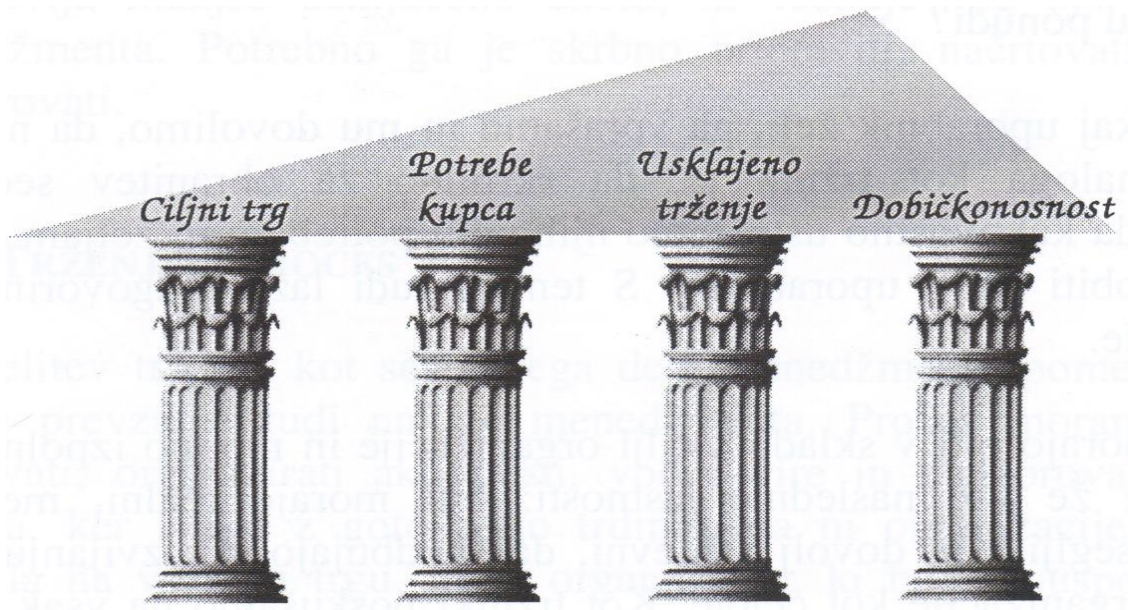
Članarina - letno	20 € × 10 učencev	+ 200 €
Vadnina - mesečno	15 € * 9 mesecev × 10 učencev	+ 1350 €
Najem dvorane	20 € × 8 ur × 9 mesecev	- 1440 €
Plačilo trenerja/vaditelja	100 € mesečno × 9 mesecev	- 900 €
Nakup specialnih žog	35 € × 10 žog	- 350 €
	Skupaj:	- 1140 €

V Tabeli 1 je prikazan teoretičen osnutek financiranja športne organizacije za eno vadbeno skupino. Iz tabele je razvidno, da bi bilo delovanje organizacije zelo odvisno od podpore osnovnih šol, ki bi brezplačno oddajale dvorane (ali zagotovile vsaj ugodnejšo ceno), in finančne pomoči odbojgarskih klubov.

1.1.3. Trženje oz. marketing v športu

Ko govorimo o trženju v športu, imamo v mislih tržni splet kot celovit in prevladujoč družbeni odnos menjave na področju športnega trga, ki kateremukoli kupcu ponuja kakršnekoli športne programe (Retar, 2006). Pred ustanavljanjem odbojgarske šole je potrebno preučiti športni trg in poznati osnove trženja. Po ameriškem združenju za trženje iz leta 1985 je marketing proces načrtovanja in izvajanja koncepcije, oblikovanja cen, promocije in distribucije idej, blaga in storitev, z namenom ustvarjanja menjav, ki zadovoljujejo cilje posameznikov in organizacije (Šugman idr., 2006).

V tržnem procesu lahko sodelujemo na dva načina in sicer kot izvajalec, v tem primeru nekaj nudimo, lahko pa sodelujemo kot uporabnik. Kot izvajalec lahko izpolnimo potrebo ali željo uporabnika, dobro pa je vedeti, kaj si ta želi in potrebuje. Glede na to, da želimo kot izvajalec svojo ponudbo uspešno tržiti, moramo imeti poseben odnos do uporabnika, saj mora od nas dobiti to, kar išče, sicer nismo dobro opravili svojega dela. Od nas mora oditi zadovoljen, kajti če dobi prijeten občutek, bo naslednjič prišel k nam z veseljem (Šugman idr., 2006).

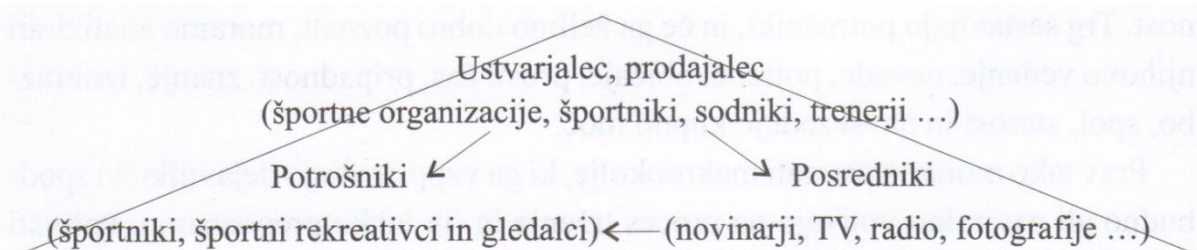

Slika 5. Koncept trženja (Šugman idr., 2006, str.193)

Na sliki 5 vidimo najpomembnejše štiri elemente koncepta trženja.

Potrebe in želje po neki storitvi spodbujajo povpraševanje, zato bistvo tržnega koncepta (slika 5) predstavlja zadovoljevanje potreb, želja, zahtev uporabnikov, spoznavanje njihovega načina vedenja, s čimer lahko potem pričakujemo uspeh in dolgoročni dobiček (Šugman idr., 2006).

Poznavanje osnov trženja oz. marketinga v športu nam omogoča še boljše preučiti in spoznati športni trg, ki nas zanima in v katerem želimo tržiti svojo ponudbo. Športni trg (slika 6) je prostor, v katerem se izvaja trženje športa kot menjalni proces. Vse vanj vpletene strani vstopajo v različne menjalne odnose, s katerimi želijo zagotoviti potrebne vire ali zadovoljiti svoje potrebe (Retar, 2006).

Slika 6. Športni trg (Retar, 2006, str. 80)

Na sliki 6 vidimo komponente športnega trga in interakcije med njimi.

Pri snovanju odbojkerske šole je pomembno poznavanje osnov menedžmenta športnih organizacij, saj bi brez osnov mnogo težje uspešno vodili tovrstno organizacijo. Pomembno je tudi poznavanje financiranja športnih organizacij, saj je pozitivna finančna bilanca nujna za uspeh, brez tega smo obsojeni na propad. Uspešno obvladovanje prej naštetih področij pa še vedno ni dovolj, saj je potrebno znati tržiti izdelke in produkte športne organizacije, v primeru odbojkerske šole bi bila to vadba odbojke za osnovnošolce. Področje osnovnošolcev pa je specifičen športni trg, zato bi ga bilo dobro do potankosti spoznati, saj bi s tem veliko lažje pridobili ciljno število otrok. Seveda pa interes otrok še vedno ni dovolj za uspeh, saj je nujna podpora najprej osnovnih šol, nato pa tudi staršev. Lotiti se takšnega projekta je velik zalogaj, temu v pomoč pa bo zagotovo to diplomsko delo, ki bo dober pokazatelj stanja odbojkerskega dela v osnovnih šolah in tudi pokazatelj problemov, ki jih bo potrebno premostiti pri ustanavljanju in delovanju odbojkerske šole. Pravi izziv pa se bo tega projekta dejansko lotiti.

Glavni produkt odbojkerske šole bi bila organizirana in strokovno vodena vadba odbojke, trženje le tega pa bi potekalo po osnovnih šolah koroške regije. Na podlagi naših izkušenj ima večina šol posluš za odbojko, tako da bi bile pripravljene sodelovati. To pa je pogoj za uspešno delovanje organizacije, saj brez tega ne bi imeli dovolj velikega števila vadečih, visoki pa bi bili tudi stroški (ob nesodelovanju šole bi bili primorani vzeti plačljive termine dvorane). Glavni potrošniki produktov organizacije bi bili učenci in učenke osnovnih šol, ob organiziranih tekmovanjih pa tudi gledalci, starši, učitelji, lokalna skupnost itd. Vpliv organizacije bi bil veliko večji, kot se sprva zdi, ob uspešnosti le te pa bi bila tudi podpora lokalne skupnosti vedno večja, kar pa prinese tudi interes sponzorjev in donatorjev, to pa bi še povečalo kvaliteto dela in zmožnosti odbojkerske organizacije.

1.2. ZAKONODAJA NA PODROČJU ŠPORTA

V Sloveniji področje športa neposredno regulirajo naslednji temeljni pravni akti (Zakon o športu, 1998):

- Nacionalni program športa v Republiki Sloveniji,
- Zakon o športu,
- Zakon o društvih,

- Pravilnik o merilih za sofinanciranje izvajanja letnega programa športa na državni ravni,
- Odredba o načinu in postopku sofinanciranja izvajalcev letnega programa športa,
- Zakon o izjemnem priznanju in odmeri starostne pokojnine osebam, ki imajo posebne zasluge,

in naslednji izvršilni predpisi (samo pomembnejši glede na kontekst diplomskega dela):

- Pravilnik o vodenju razvida zasebnih športnih delavcev,
- Pravilnik o vodenju razvida športnih objektov,
- Pravilnik o napredovanju strokovnih delavcev v športu v nazive,
- Pravilnik o pripravništvu in strokovnih izpitih strokovnih delavcev v športu,
- Pravilnik o strokovnem izpitu in preizkusu strokovne usposobljenosti inšpektorjev za šolstvo in inšpektorjev za šport,
- Pravilnik o podelitvi statusa društva, ki deluje v javnem interesu na področju športa,
- Pravilnik o prilagajanju šolskih obveznosti,
- Uredba o splošnih ukrepih v športnih objektih na športnih prireditvah.

Ob ustanavljanju odbojkarske šole bi se bilo nunjo držati zakonskih okvirjev, iz tega razloga pa so na tem mestu tudi navedeni.

2. METODE DE LA

Podatki so bili zbrani za devet osnovnih šol koroške regije. Obravnavane so bile Osnovna šola Mežica, OŠ Franja Goloba Prevalje, OŠ Prežihovega Voranca in OŠ Koroški jeklarji z Raven na Koroškem, OŠ Neznanih talcev Dravograd, OŠ Vuzenica, 1. OŠ ter 2. OŠ Slovenj Gradec in OŠ Mislinja. Za vsako od osnovnih šol smo zbrali podatke o številu učencev, informacije o pogojih za vadbo odbojke, podatke o dosedanjem delu na področju odbojke, zbrali smo informacije o ponudbi vseh športov na šoli, za konec pa še informacije, ki so povezane s stroški najema dvorane. Na vseh šolah smo podatke zbirali z ustnimi razgovori, telefonskimi pogovori in tudi preko elektronske pošte z zaposlenimi na šolah, od ravnateljev pa do učiteljev športne vzgoje na šoli.

Prav tako kot za osnovne šole smo tudi za vsak klub v omenjenih krajih zbrali osnovne podatke. Podatki so bili zbrani za naslednje moške in ženske odbojkarske klube. OK TAB Mežica, ŽOK Mežica, OK Prevalje, OK Fužinar Metal Ravne, ŽOK Dravograd, OK Endal Vuzenica, ŽOK Vuzenica, ŽOK Slovenj Gradec, OK Mislinja (moški in ženske). Za vsako ekipo od najmlajših pa do članov je predstavljeno število aktivnih igralcev, količina treninga, strokovno usposobljenost trenerjev za vsako skupino posebej, za konec pa skupno število igralcev in trenerjev za vsak posamezni klub. Zbiranje podatkov o klubih pa je potekalo preko telefonskih pogovorov in tudi po elektronski pošti s trenerji in funkcionarji v klubih.

Mnenja športnih delavcev o organizaciji, ki bi vodila odbojkarsko šolo, smo pridobili preko telefonskih pogovorov in elektronske pošte.

3. PREDMET IN PROBLEM

Odbojka ima na Koroškem dolgoletno tradicijo in zgodovino, v zadnjih letih pa rezultati tega ne potrjujejo več. Zato bomo preučili trenutno stanje odbojke v regiji, predstavili in analizirali bomo podatke za vsak kraj v regiji posebej.

Pod drobnogled smo vzeli vsak kraj, v katerem ima odbojka pomembnejše mesto, podatke pa smo zbrali tudi za tiste kraje, v katerih ima odbojka bolj postransko vlogo. Predstavitev odbojkarskega dogajanja v koroški regiji bomo začeli v zgornjemežiški dolini, nato pa bomo predstavili kraj za krajem. Začeli bomo z Mežico, nadaljevali s Prevaljami, nato pa sledijo Ravne na Koroškem, Dravograd, Vuzenica, Slovenj Gradec in Mislinja. V vsakem od teh krajev smo zbrali podatke za lokalne osnovne šole, ki predstavljajo bazo in izbor igralcev za klube, ki delujejo v teh krajih. Podatki za šole zajemajo število učencev, pogoje za vadbo, opremo za odbojko, dosedanje odbojkarsko delo na šolah, ponudbo ostalih športov na šoli in kakšen bi bil strošek najema dvorane v primeru odbojkarske šole. Podatki za klube pa zajemajo število igralcev in količino treninga za vsako kategorijo posebej, pogoje treningov in trenerjevo strokovno usposobljenost. Za zaključek klubskih podatkov pa je skupno število igralcev v klubih in skupno število aktivnih trenerjev. Pri številu igralcev so navedeni samo igralci, ki so v tem letu spadali v svojo starostno kategorijo. To pa zato, ker v večini klubov mlajši igralci, ki so boljši, že nastopajo tudi za starejše starostne kategorije. S tem se izognemo podvajanju igralcev, navedeno število v posameznem klubu je zato realno in točno.

V naslednjem poglavju je govora tudi o strokovni usposobljenosti trenerjev, zato moramo razjasniti in razložiti, kakšen je sistem licenciranja. V Sloveniji imamo tristopenjski sistem licenciranja z eno predstopnjo. Licenca A (trener 1. razreda) je najvišja možna, potem pa ji sledijo licence B (trener odbojke) in C (vaditelj odbojke), ter predstopnja vaditelja odbojke licenca D (trener mladih). Z licenco D lahko trener vodi mini in malo odbojko, s C licenco vse kategorije mlajših selekcij in ekipe v 3. državni odbojkarski ligi (v nadaljevanju DOL), licenca B zadostuje za vse mlajše kategorije in vodenje ekip v 3. in 2. DOL, z licenco A pa lahko vodimo vse ekipe mlajših selekcij in vse ekipe v slovenskih ligah, vključno s 1. DOL. Do teh licenc pa je možno priti preko različnih sistemov izobraževanja. Profesionalno izobrazbo si lahko pridobimo na Fakulteti za šport, amatersko pa preko tečajev za pridobitev strokovne izobrazbe. Kako je s strokovno usposobljenostjo trenerjev v koroški regiji, bo predstavljeno v nadaljevanju.

3.1 ODBOJKARSKO DELO V REGIJI

3.1.1 Mežica

Analizo odbojkarškega dogajanja bomo začeli v Mežici, kjer imajo osnovno šolo, moški in tudi ženski odbojkarški klub. Osnovno šolo Mežica obiskuje 281 učenk in učencev. V prvem triletju imajo 55 učencev in 45 učenk, torej skupaj 100, v drugem triletju 49 učencev in 48 učenk, skupaj 97. Zadnje triletje obiskuje 34 učencev in 50 učenk, skupaj 84. Skupno je na šoli 138 učencev (49,1 %) in 143 učenk (50,9 %). Na OŠ Mežica imajo malo telovadnico, ki ni primerna za odbojko, primerna pa bi bila za razne igrice in pripravo na odbojko za najmlajše oziroma začetnike. Športna dvorana pa je zelo primerna za odbojko, saj so jo v zadnjih letih temeljito prenovili. Uporablja jo šola in tudi klub, saj je edina športna dvorana v mestu. Je velikosti 42×24 metrov, ob prenovi so namestili novo razsvetljavo in pregradni zavesi, tako da lahko hkrati nemoteno vadijo oziroma trenirajo tri odbojkarške skupine, kar pomeni, da lahko postavijo 3 igrišča. Seveda pa se v dvorani postavi tudi centralno igrišče, ki se uporablja za tekme in tekmovanja v okviru Odbojkarške zveze Slovenije. Takrat imajo prostor v dvorani tudi gledalci, ob strani se raztegnejo teleskopske tribune. Po prenovi je dvorana postala ena izmed najbolj primernih odbojkarških dvoran na Koroškem, z vidika tekmovanj in z vidika odbojkarške šole. Šola ima na razpolago okoli 30 odbojkarških žog, imajo pa tudi možnost uporabe klubskih, torej dodatnih 20 žog. Odbojko na šoli poučujeta športna pedagoga, ki sta na Fakulteti za šport izbrala smer športno treniranje - odbojka, torej strokovnjaka z odbojkarškega področja. Dečki in deklice imajo vadbo odbojke enkrat tedensko po 2 šolski uri (90 minut). Redno vadbo obiskuje 10 učencev in 20 učenk. Učenci in učenke imajo na šoli organizirane vadbne juda, obiskuje ga 10 učencev in učenk, nogometa, 10 učencev, in vadbo atletike, ki jo obiskuje približno 10 učencev in učenk. V začetku šolskega leta so imeli učenci na voljo tudi košarko, zaradi premajhnega interesa in obiska pa je bila vadba prekinjena že po nekaj vadbah. V primeru odbojkarške šole bi OŠ Mežica zagotovila dvorano in opremo brezplačno, ker bi bila vadba namenjena njihovim učencem. Pogoj pa je, da bi bile ure vadbe pred 16.00 uro, do takrat so namreč šolski termini (I. Petovar, osebna komunikacija, maj 2011).

Odbojkarški klub TAB Mežica nastopa v moških in ženskih kategorijah. V sezoni 2010/2011 so člani nastopali v 2. DOL, članice pa v 3. DOL vzhod 1. V moškem delu kluba je registriranih 38 igralcev, aktivni pa so trije trenerji, vsi trije pa so profesorji športne vzgoje in

so izbrali smer športno treniranje - odbojka, tako da imajo A licence. Pri posameznih kategorijah je bilo pri mini odbojki 7 igralcev, pri mali pa 6 igralcev, ti dve skupini sta trenirali združeni trikrat tedensko po 90 minut. Pri kategoriji starejših dečkov je bilo registriranih 5 igralcev, pri kadetih pa 7, ti so trenirali združeno trikrat tedensko po 90 min. V klubu je bil registriran en sam mladinec in 12 članov, ti so prav tako trenirali združeno štirikrat tedensko, trikrat 120 minut in enkrat 90 min.

Pri ženskem delu kluba pa je registriranih skupaj kar 81 igralk. V klubu deluje zato tudi pet trenerjev, po dva imata B in C licenci, eden pa D licenco. Klub ima pred mini odbojko organizirano pripravo na odbojko za 2. in 3. razred, obiskuje jo 21 učenk, vadijo pa dvakrat tedensko po 90 minut, proces vadbe vodi trenerka brez uradne licence v tej sezoni. Mini odbojko obiskuje 10 igralk, ki trenirajo dvakrat tedensko po 90 minut, trenira jih trener z D licenco. Pri mali odbojki je 17 igralk, proces treninga poteka trikrat tedensko po 90 minut pod vodstvom trenerke z B licenco. Starejših deklic imajo 14 in trenirajo trikrat po 90 minut pod vodstvom trenerja s C licenco. Kadetinj je 7, mladink 8 in članice so 4. Te tri starostne skupine trenirajo skupaj pod vodstvom trenerke z B licenco. Trenirajo trikrat tedensko, dvakrat 90 minut in enkrat 120. Igralk, ki še obiskujejo osnovno šolo je 62, kar je 43,4 odstotka vseh učenk na Osnovni šoli Mežica (M. Lednik, osebna komunikacija, maj 2011).

3.1.2 Prevalje

Na Prevaljah imajo osnovno šolo, ki je po številu učencev na tretjem mestu v regiji. Obiskujejo jo skupaj 503 učenci in učenke. Prvo triletje obiskuje 132 učencev, 53 dečkov in 79 deklic, v drugem triletju je 167 učencev, 87 dečkov in 80 deklic. V zadnjem triletju je 114 dečkov in 90 deklic, kar je skupaj 204. Skupaj je na šoli 254 dečkov in 249 deklic. Kot že rečeno, šolo obiskujejo 503 učenci in učenke, šola pa ima tudi tri podružnične šole, kjer je 51 učencev in učenk od prvega do petega razreda, matični šoli pa se pridružijo v šestem razredu. Torej ima skupaj s podružnicami šola v devetih razredih 554 učencev. Osnovna šola Franja Goloba Prevalje ima z vidika kakršnekoli športne vadbe praktično idealne pogoje za vadbo vseh športov. Imajo športno dvorano v velikosti 45×25 metrov, s sodobno opremo, s pregradnima zavesama in teleskopskimi tribunami za tekmovanja. V dvorani se za tekmovanja postavi centralno igrišče, kjer so odbojkarice s Prevalj igrale v 1. DOL, odbojkarji avstrijskega Doba iz Pliberka pa so v tej dvorani igrali tudi evropski Challenge pokal in Interligo. Igrišče za odbojko pomeni celotno konstrukcijo z mrežo, antenami in talnimi

označbami. V dvorani pa se ob dveh spuščениh zavesah postavijo tudi 3 odbojcarska igrišča, kjer je tudi dovolj prostora za normalen potek treningov, saj v večini dvoran zmanjka prostora za skok servis, tu pa imajo vsa igrišča tudi dovolj prostih con ob črtah. Šola ima tudi malo telovadnico, v kateri se postavi eno odbojcarsko igrišče, mere telovadnice so 15×12 metrov. Dvorana je idealna za vadbo in šolo odbojke, v njej pa so potekala tudi tekmovanja v mini in mali odbojki za deklice. Ker menim, da so pokrite športne površine na OŠ Franja Goloba odlične, sem dodal tudi fotografiji obeh dvoran (sliki 7 in 8). Odlične pogoje z vidika športnih igrišč pa zaključujejo zunanje športne površine, poleg nogometnega in košarkarskega igrišča imajo tudi zunanje odbojcarsko in igrišče za odbojko na mivki v neposredni bližini šole. Šola ima za potrebe velike dvorane dve košari z žogami, skupaj jih je 47, v mali telovadnici pa je košara z 22 žogami, skupaj jih imajo torej 69. Imajo pa tudi možnost uporabe klubskih žog, to pa je samo stvar dogovora.

Šola organizira vadbo odbojke v dveh skupinah za dečke in v eni skupini za deklice. Deklice so imele vadbo dvakrat tedensko po 45 minut, vodil jih je učitelj športne vzgoje. Vadbo je obiskovalo okoli 20 učenk. Dečki pa so imeli vadbo odbojke, ki jo je vodil trener odbojke z A licenco, tudi absolvent na Fakulteti za šport. V vadbo je bilo vpisanih 12 učencev. Vadba je potekala dvakrat tedensko po 90 minut, obiskovali so jo mlajši učenci, stari od 10 do 12 let. Treninge šolske in ŠKL ekipe pa je vodil učitelj športne vzgoje, zaposlen na šoli. Treninge je obiskovalo okoli 12 učencev, ki so trenirali dvakrat tedensko po 45 minut. Skupaj obiskuje odbojko 44 učencev in učenk.

Športne dejavnosti na šoli so organizirane za učence in učenke od četrtega do devetega razreda. Omenili smo samo tiste, ki jih obiskuje vsaj 10 učencev in učenk. Poleg že omenjene odbojcarske vadbe so imeli učenci na šoli organizirane še številne športne dejavnosti. Vadbo košarke in nogometa je obiskovalo po 40 učencev, skupaj kar 80, od tega okoli 10 deklic. Dekleta imajo organizirano plesno gimnastično skupino, v kateri je 15 deklet, atletiko obiskuje 10, karate 10 in judo 20 učenk in učencev. Skupaj obiskuje vse športne dejavnosti 193 učencev in učenk, lahko pa jih bi bilo še več, saj ima šola vsekakor odlične pogoje za športne dejavnosti. V primeru odbojcarske šole bi bile šolske športne dvorane brezplačne, saj bi bila vadba organizirana za njihove učence, drugače pa je za izvenšolske skupine najem male dvorane 10 €, velike pa 20. Osnovna šola Prevalje pa bi odbojcarski šoli brezplačno nudila tudi uporabo vse potrebne opreme (Š. Peršak, M. Hancman, osebna komunikacija, april 2011).

Slika 7. Mala telovadnica Osnovne šole Franja Goloba Prevalje (OK Prevalje, 2011).

Slika 8. Velika dvorana Osnovne šole Prevalje (OK Prevalje, 2011).

Na Prevaljah deluje Odbojgarski klub Prevalje, ki deluje samo v ženski konkurenci. Članice uspešno nastopajo v 1. DOL, so pa ena redkih ekip, ki igrajo izključno z domačimi igralkami! Klub ima tudi drugo ekipo, v kateri nastopajo mlajše igralke, igrajo pa v 3. DOL vzhod 1. Ekipe imajo registrirane v vseh selekcijah. Pri mini odbojki imajo dve skupini. Prva ekipa, ki je tudi registrirana in tekmuje, trenira trikrat tedensko po 90 minut, vodi jih trenerka s C licenco, skupina neregistriranih igralk pa vadi dvakrat tedensko po 90 minut, vodi pa jih trenerka z D licenco. V prvo skupino mini odbojke je vključenih 12 igralk, v drugo pa 25 igralk, skupaj imajo v kategoriji mini odbojke 37 igralk in dve trenerki. V kategoriji male odbojke imajo prav tako dve skupini, prva skupina trenira trikrat tedensko po 90 minut, šteje pa 14 deklet. Proces vadbe vodi trenerka s C licenco. Druga skupina male odbojke pa trenira dvakrat tedensko po 90 minut, vodi jih trenerka z D licenco. Treninge obiskuje 16 igralk, od tega je 11 registriranih. Skupaj imajo v kategoriji male odbojke 30 igralk, ki jih trenirata dve trenerki. Tudi v kategoriji starejših deklic imajo prijavljeni dve ekipi. V prvi je 12 igralk, v drugi 15. Obe ekipi trenirata trikrat tedensko po 90 minut, vodita pa jih trenerja z B in D licenco. Kadetinke vodi trener s C licenco, trenirajo pa trikrat tedensko po 90 minut. Treninge obiskuje 12 igralk. Tej ekipi so priključene še nekatere mladinke, ki skupaj nastopajo v 3. DOL. Imajo 12 mladink, nastopajo v 3. DOL, najboljše pa igrajo za prvo ekipo, ki nastopa v 1. DOL. Članic je 9, združene z najboljšimi kadetinjami in mladinkami igrajo za prvo ekipo, ki jo vodi trener z A licenco, trenirajo pa štirikrat tedensko, dvakrat po 90 in dvakrat po 120 minut.

Skupaj imajo v klubu kar 127 igralk, od tega je registriranih 94. Dekleta prihajajo večinoma iz prevaljske osnovne šole, nekatere pa so tudi iz ravenskih, saj na Ravnah ni ženskega odbojgarskega kluba. S temi igralkami deluje kar 8 trenerjev in trenerk, po trije imajo D in C licenco, po eden pa B in A licenco. Odbojgarski klub Prevalje ima zelo dobro in zgledno organizirano odbojgarsko šolo znotraj kluba, kar potrjuje ne samo skupno število igralk, aktivnih v klubu, ampak tudi rezultati, saj se klub v vseh starostnih tekmovanjih uvršča na najvišja mesta (J. Dokl, osebna komunikacija, maj 2011).

3.1.3 Ravne na Koroškem

Z Ravnami so povezani tudi začetki odbojke na Koroškem, saj se je v Guštanju (današnje Ravne na Koroškem) začelo organizirano igrati odbojko že 1928. leta. Na Ravnah sta dve

osnovni šoli. Osnovna šola Prežihovega Voranca ima 452 učencev. Prve tri razrede obiskuje 61 dečkov in 67 deklic, kar je skupaj 128. V drugem triletju je 139 učencev, 83 dečkov in 56 deklic, v zadnjem pa jih je skupaj 185, od tega je 90 dečkov in 95 deklic. Skupaj je na šoli 234 dečkov in 218 deklic. Osnovna šola Prežihovega Voranca ima na voljo malo telovadnico in športno dvorano. Mala telovadnica za odbojko ni primerna, športna dvorana pa je, saj je velikosti 40×20 metrov. V dvorani se ob straneh postavita dve konstrukciji z mrežo in antenami, na parketu so označene vse črte. V sredini se za potrebe poleg teh lahko postavita še dve pomožni igrišči, ki pa nista primerni za tekmovanja, uporabni bi bili le v procesu učenja in vadbe odbojke. Na stranskih igriščih se igrajo tudi šolska športna tekmovanja, vendar je prostora za servis zelo malo. V dvorani se postavi tudi centralno igrišče, na katerem pa se večinoma igrajo le tekmovanja pod okvirom OZS (Odbojkarske zveze Slovenije). To dvorano uporablja tudi Odbojkarski klub Fužinar Metal Ravne, kjer igrajo tekme člani v 2. DOL, v njej pa potekajo tudi kadetski in mladinski turnirji. Šola ima na razpolago le 16 odbojgarskih žog, kar je zelo malo, saj v istih terminih vadijo tudi dekleta, tako da bi v primeru odbojgarske šole potrebovali več žog. Obstaja pa možnost uporabe dodatnih 20 klubskih žog.

Odbojkarsko delo na šoli je v zadnjih letih iz takšnih in drugačnih razlogov rahlo opešalo, v letošnji sezoni pa je z dečki pričel delati odbojkarski trener z A licenco in absolvent na Fakulteti za šport. Vadbo so zaradi zasedenosti telovadnice imeli enkrat tedensko po 60 minut. Enako so vadila dekleta, ki jih je vodil učitelj športne vzgoje, tudi nekdanji odbojkar. Vadbo je obiskovalo od 12 do 15 učenk, dečkov pa je bilo 14. Šola otrokom ponuja tudi različne ostale športne dejavnosti. Košarko je obiskovalo 10 učencev, večinoma osmošolcev in devetošolcev, rokomet je obiskovalo 12 dečkov, deklice pa so imele organiziran ples in ritmično gimnastiko, vadbo pa je obiskovalo 62 učenk. V dvorani (slika 9) so letos dogradili tudi plezalno steno, ki je posledično privabila tudi plezalce. Športno plezanje je obiskovalo 15 dečkov in deklic. Dvorana bi že bila potrebna prenove, z nekaj sodobnimi rešitvami pa bi bila ena izmed najboljših športnih dvoran na Koroškem. Najem dvorane je za občinske športne skupine brezplačen, tako bi bilo tudi za odbojkarsko šolo, za rekreacijske skupine pa najem dvorane stane 52 €. Onovna šola bi odbojkarski šoli nudila na razpolago tudi vso potrebno opremo (S. Osojnik, osebna komunikacija, april 2011).

Slika 9. Športna dvorana OŠ Prežihovega Voranca (osebni arhiv).

Druga ravska osnovna šola se imenuje OŠ Koroški jeklarji. Šolo obiskuje nekoliko več učencev kot prvo, in sicer 477, od tega 224 dečkov in 253 deklic. Po posameznih triletjih obiskuje prvo 159 učencev, od tega 70 dečkov in 89 deklic, drugo 144, 69 dečkov in 75 deklic, zadnje triletje pa obiskuje 174 učencev, od tega 85 dečkov in 89 deklic. Šola ima več manjših telovadnic, a za odbojko je primerna le velika telovadnica, velikost športne površine je 28×22 metrov. V dvorani se postavita dve vzporedni igrišči, ki se ju loči s pregradno zaveso. V dvorani pa se postavi tudi centralno igrišče. Vsa igrišča so opremljena z zaščitami za stebre, mrežo, antenami in talnimi označbami. Šola ima 25 odbojkarskih žog. Pogoji za učenje in vadbo odbojke so na tej šoli dobri, problem je ob številnih aktivnostih za učence le dobiti termine za dvorano. V tej dvorani trenirajo in tekmujejo tudi ekipe OK Fužinar, od najmlajših pa do vključno starejših dečkov. Šola za svoje učence organizira pohodništvo, ki ga obiskuje 20 učencev in učenk, gimnastiko in mažoretke obiskuje 30 deklet, plese 30, večinoma dekleta, potem so tu še judo in košarka, vsak šport po 15, ter rokomet in nogomet vsak po 10 učencev. Na šoli je bil pred leti velik poudarek na odbojki, kjer je odbojko poučeval odbojkarski trener in učitelj športne vzgoje na šoli, ki je po hudi bolezni pred leti umrl. Od takrat pa odbojkarsko delo vidno peša. Deklice poučuje učitelj športne vzgoje, imajo 2 vadbeni uri tedensko, v prejšnjih letih 4, vadbo obiskuje 32 učenk, v prejšnjih letih pa 45.

Dečki v šolskem letu 2010/2011 vadijo 4 ure tedensko (prej 7), udeležba je okoli 8 učencev (prej 30), vadbo pa vodi trener odbojke s C licenco. Najem športne dvorane je za občinske športne skupine brezplačen, tako bi bilo tudi za odbojgarsko šolo, za zunanje uporabnike pa najem dvorane stane 19,65 €. Stroške teh brezplačnih terminov pa za občinske športe plačuje Športni zavod Ravne na Koroškem. Šola bi nudila tudi brezplačno uporabo šolske opreme (T. Krpač, osebna komunikacija, marec 2011).

Glede na tradicijo odbojke na tej šoli ima Osnovna šola Koroški jeklarji velik potencial, saj bi bilo potrebno samo ponovno obnoviti odbojgarsko delo, kar je veliko lažje, kot pa na šoli vkoreniniti šport, ki ga na šoli še ni bilo. Dokaz, da je bilo nekdaj odbojgarsko delo na šoli vrhunsko, sta tudi nekdanja državna reprezentanta Slatinšek in Kotnik, s te odbojgarske šole pa prihaja tudi sedanjí kapetan naše članske reprezentance Tine Urnaut.

Na Ravnah deluje Odbojgarski klub Fužinar Metal. Članska ekipa nastopa v 2. DOL, klub pa je po menjavi vodstva kluba in uprave ponovno postal ambiciozen, saj si v naslednji sezoni prizadeva za povratek med prvoligaše. Naj povem, da je OK Fužinar leta 1998 bil slovenski državni in pokalni prvak! Po tisti sezoni pa je klub zapadel v krizo, z razlogi pa se na tem mestu ne bi ukvarjali. Klub v letošnji sezoni še ni imel prijavljene ekipe za mini odbojko, za malo pa je bilo registriranih 17 igralcev, skupaj pa jih je bilo 21. Vodil jih je trener z B licenco, trenirali pa so dvakrat tedensko po 90 minut. Starejših dečkov je bilo le 5, tem je bilo priključenih 7 najboljših iz male odbojke, skupaj pa so nastopali za starejše dečke. Vodil jih je trener s C licenco, trenirali pa so trikrat tedensko po 90 minut. Obe skupini sta trenirali na OŠ Koroški jeklarji. Kadeti in mladinci pa že trenirajo v isti dvorani kot članska ekipa, v dvorani OŠ Prežihovega Voranca. Kadetov je bilo v tej sezoni 9, trenirali so tri do štirikrat tedensko po 120 minut, proces vadbe sta vodila trenerja z A licenco. Nastopalo je 6 mladincev, najboljši so trenirali s člansko ekipo, ostali pa s kadeti. Na tekmovanjih sta jih vodila trenerja z A licenco. Člansko ekipo je sestavljalo 8 članov in ostali mlajši igralci. Proces treninga je vodil trener z začasno B licenco, treningi pa so potekali štirikrat tedensko po 120 minut. Skupaj v klubu deluje 5 trenerjev, dva z A licenco, dva z B in eden s C licenco. Igralcev v vseh kategorijah skupaj pa je 49. OK Fužinar je nekdaj veljal za odlično mladinsko odbojgarsko šolo, v zadnjih letih pa temu ni več tako. Prav v delu z mladimi pa ima klub ogromno rezerve, saj je že uveljevljen, samo temelje odbojgarske šole je potrebno ponovno postaviti (osebni arhiv).

3.1.4 Dravograd

Mesto Dravograd nima velike odbojarske tradicije. Na šoli do letos fantovske odbojke sploh ni bilo, to pa je tudi posledica dveh uveljavljenih športov, to sta nogomet in košarka. V tem mestu je nogometni in košarkarski center Koroške. To močno vpliva na nerazvitost moške odbojke. Drugačna zgodba pa je, kar se tiče ženske odbojke. Ženska odbojka je že vrsto let prisotna na šoli, te igralke pa nastopajo tudi v klubskih selekcijah. Osnovna šola Neznanih talcev Dravograd ima 465 učencev, ima pa tudi štiri podružnice, kjer prvi in drugi razred obiskuje 61 učencev. Na matični šoli je skupaj 237 dečkov in 228 deklic. Po triletjih pa je učencev v prvem 119 (60 dečkov in 59 deklic), drugem 158 (81 dečkov in 77 deklic) in tretjem 188 (96 dečkov in 92 deklic). V prvem triletju je število učencev razumljivo nekoliko manjše zaradi podružničnih šol. Na šoli imajo malo telovadnico in športno dvorano. Mala telovadnica ni primernih dimenzij za odbojko (10×5 m), dvorana pa je velikosti 26×17 metrov. V mali dvorani ni možnosti za postavitve odbojarske mreže, z malo improvizacije pa bi bila dvorana primerna za začetnike in najmlajše. V veliki dvorani je možnost postavitve centralnega igrišča, na katerem igrajo odbojkarice Dravograda ligaške tekme, šola pa ga uporablja za potrebe šolskih športnih tekmovanj. Poleg tega se lahko postavi dve mali konstrukciji za odbojko, s stebri na kolesih, na poljubno mesto na parketu dvorane. Ta mreža je dolžine okoli 8 metrov, tako da je primerna samo za treninge in vadbo, ne pa za tekmovanja. Šola ima v omari za žoge 22 odbojarskih žog.

Kot že omenjeno, je šola letos prvič organizirala moško odbojko v okviru interesne dejavnosti, enkrat tedensko eno šolsko uro, 45 minut. Skupaj je bilo vpisanih 26 učencev, število pa se je čez leto znižalo, na koncu je vadbo redno obiskovalo okoli 10 učencev. Vadbo je vodil trener odbojke z A licenco in absolvent na Fakulteti za šport. Deklice pa so trenirale enkrat tedensko po 2 šolski uri, torej 90 minut. Vadbo je vodil učitelj športne vzgoje na šoli, po njegovi poškodbi ga je zamenjal učitelj športne vzgoje, na Fakulteti za šport tudi usmerjevalec odbojke in ima A licenco. V povprečju je vadbo obiskovalo 10 učenk. Glede na tradicijo športov na šoli je odbojka odrinjena na stranski tir. Zelo pestra je tudi ponudba športov na šoli. Nogomet obiskuje 20 dečkov in 8 deklet, košarko obiskuje 24 dečkov in eno dekle, judo obiskuje 25 dečkov in 14 deklet, na izbiro pa imajo tudi lokostrelstvo, katerega obiskuje 6 dečkov in 4 dekleta. Za deklice je organizirana tudi športna gimnastika, obiskuje jo 10 učenk. Šola izven šolskih terminov dvorane oddaja zunanjim uporabnikom. Najem male telovadnice stane od ponedeljka do nedelje 4,5 € na uro (60 minut), najem športne dvorane pa

stane čez teden 18 €, v soboto 27 €, v nedeljo pa 36 € na eno vadbeno uro oz. 60 minut. Po dogovoru šola posoja tudi opremo v dvorani, v okviru odbojkerske šole bi se bilo potrebno dogovoriti za šolske termine, saj bi le v tem primeru dvorana bila brezplačna. To pa bi bil težji zalogaj, saj je ponudba športov na šoli zelo pestra in so šolski termini zaradi tega zelo zasedeni (B. Vrhovnik, osebna komunikacija, marec 2011).

Odbojkerski klub Dravograd nastopa samo v ženski konkurenci. V letošnjem tekmovalnem letu so imeli prijavljeni le dve ekipi, ekipo kadetinj in ekipo članic, ki nastopajo v 3. DOL vzhod 1. Sicer pa imajo po starostnih kategorijah sledeče število igralk: v mini odbojki so 4 deklice, v mali jih je 5, prav tako jih je 5 v kategoriji starejših deklic. Kadetinj je 12, mladinke so 3, članic pa je 6. Klub trenira z mlajšimi, te nastopajo za kadetinje, dvakrat tedensko po 90 minut, treninge pa vodi trenerka z B licenco. Starejše igralko nastopajo za člansko ekipo, te pa trenirajo prav tako dvakrat tedensko po 90 minut, proces treninga pa vodi trener z B licenco. Skupaj je v klubu 35 igralk, imajo pa 3 trenerje, dva z B licenco in enega, ki v letošnji sezoni ni imel svoje skupine igralk in ima C licenco. Problem je, da klub nima vizije za člansko ekipo, kar pa je še slabše, nima niti vizije za dober in organiziran mladinski pogon, ki bi jim glede na omejena finančna sredstva lahko prinesel če že ne dober, vsaj soliden rezultat. Glede na to, da dekleta v Dravogradu nimajo velike izbire športov, saj je zanje organizirana poleg odbojke le športna gimnastika, bi se s strani kluba splačalo potruditi, saj bi z dobrim delom zagotovo imeli zadostno število igralk (F. Svetec, osebna komunikacija, april 2011).

3.1.5 Vuzenica

V kraju Vuzenica je odbojka prisotna že kar nekaj časa, šele v zadnjih letih pa želijo v klubu delati bolj načrtno. V tem kraju imajo eno osnovno šolo, na kateri smo naleteli na nesodelovanje vodstva šole, zato so podatki zbrani večinoma s spletne strani šole, oziroma moramo točnost le teh vzeti s pridržkom. Osnovna šola Vuzenica ima okoli 250 učencev. Imajo manjšo telovadnico, velikosti 24×13 metrov, ki je edina možnost za odbojkersko vadbo. V tej dvorani igrajo tudi ekipe moških in žensk pri OK Vuzenica. V telovadnici se lahko postavi samo ena konstrukcija za odbojko. Trenerka, ki dela v klubu, poučuje tudi športno vzgojo na šoli, tako da so imeli na šoli odbojko vsako leto, ampak prej večinoma za dekleta, v zadnjem času pa tudi za dečke. Otroci imajo na šoli glede športov in športnih dejavnosti na izbiro še planinski krožek in nogomet (Osnovna šola Vuzenica, 2010).

OK Vuzenica ima moški in ženski del. Moški so v letošnji sezoni nastopali v 3. DOL vzhod, iz katere pa so se s končnim 1. mestom uvrstili ligo višje. V tekmovalni sezoni 2010/2011 so imeli ekipe prijavljene samo v kategorijah male odbojke in članov. Po starostnih kategorijah so imeli v klubu pri mini odbojki 8 igralcev, pri mali 4 in pri starejših dečkih 3. Te skupine so trenirale skupaj trikrat tedensko po 90 minut, proces vadbe pa je vodil trener s C licenco. Pri kadetih so imeli 3 igralce, pri mladincih 2, članov je bilo 12. Ti pa so skupaj igrali in trenirali za člansko ekipo. Treninge so imeli štirikrat tedensko po 90 minut, vodil pa jih je prav tako trener s C licenco, saj je v klubu edini trener, letos pa je opravljal dvojno funkcijo, saj je še aktiven igralec. Kot rečeno ima klub samo enega trenerja s C licenco, igralcev v klubu pa je skupaj 32. Klub je letos začel načrtneje delati z mladimi, tako da je letos skupina mini odbojke prva deležna pravih treningov. Za dobrobit odbojke v kraju bi morali tako nadaljevati v vsaki sezoni, saj bodo le tako lahko uspešni (S. Rejec, osebna komunikacija, april 2011).

Ženski del kluba pa ima ustaljeno prakso, kar se tiče dela z mladimi, saj jim je v pomoč trenerka, ki je zaposlena tudi na šoli. Ravno zaradi tega pa so v prednosti pred moškim delom kluba. Članice so v sezoni 2010/2011 nastopale v 3. DOL vzhod 1. V vsaki od kategorij mini in male odbojke je nastopalo 10 igralk, trenirale so dvakrat tedensko po 90 minut. Mini je vodila trenerka z A licenco, malo odbojko pa je vodila trenerka z D licenco. Starejše deklice so trenirale pod vodstvom trenerja s C licenco. Trenirale so trikrat tedensko po 90 minut, bilo pa jih je 10. Kadetinj je bilo 12, trenirale so dvakrat tedensko po 90 minut, vodil pa jih je trener s C licenco. V klubu je bilo 5 mladink in 2 članici, skupaj z najboljšimi kadetinjami pa so nastopale za člansko ekipo, ki je trenirala trikrat tedensko po 90 minut pod vodstvom trenerja s C licenco. Vseh igralk skupaj je v klubu 49, trenerji pa so štirje. Stanje odbojke v Vuzenici bi se lahko zelo izboljšalo, če bi ženski in moški del kluba začela bolj organizirano sodelovati, vsaj kar se tiče mladinskega pogona (S. Rejec, osebna komunikacija, april 2011).

3.1.6 Slovenj Gradec

Slovenj Gradec je znano rokometno središče. Šele v zadnjih letih pa se igra v tem mestu tudi odbojka, saj so pred leti ustanovili ženski odbojkerski klub. Moške odbojke v tem mestu ni, poskušali so sicer pri istem klubu začeti tudi s starejšimi dečki, a niso bili preveč uspešni ali pa so morda prehitro obupali. Da bi prišli iz sence rokometu, bi bilo potrebno veliko truda,

potrpežljivosti in vsakoletnega dobrega dela, ki bi ga vložili v uveljavitev odbojke. V pomoč pa jim zaenkrat niso niti šole, saj je na njih odbojka večinoma le v okviru pouka športne vzgoje. V Slovenj Gradcu sta dve osnovni šoli.

Prva osnovna šola Slovenj Gradec ima nekoliko manj učencev od druge, obiskuje jo 227 deklet in 201 dečkov, skupaj ima torej 428 učencev. Prvo triletje obiskuje 56 dečkov in 55 deklic, skupaj 111, drugo triletje obiskuje 145 učencev, 69 dečkov in 76 deklic, v zadnjem, tretjem triletju pa je skupaj 172 učencev, 76 dečkov in 96 deklic. Šola ima dve telovadnici, eno velikosti košarkarskega igrišča in malo dvorano velikosti 8×8 metrov, ta pa za odbojko ni primerna. Imajo tudi možnost postavitve zunanjega odbojkarskega igrišča v neposredni bližini šole, kjer so še druge zunanje športne površine. V športni dvorani je možnost postavitve enega igrišča, šola pa ima na razpolago 12 odbojkarskih žog. Na šoli moške odbojke ni, za deklice pa vadbo vodi zunanji sodelavec, vadbo pa obiskuje 15 učenk. Na šoli imajo veliko izbiro športov, saj izvajajo tudi projekt `Zdrav življenjski slog`. Najemnina za športno dvorano znaša 20 € plus DDV za zunanje uporabnike, preko mestne občine Slovenj Gradec pa je 7,37 €, v ceno pa je všteta tudi uporaba šolske opreme. Menimo, da bi vadbo zagotovo obiskovalo vsaj deset učencev, če bi se na šoli organizirala odbojka za dečke. Razlog, zakaj to še ni bilo organizirano, pa je predvsem ta, da v kraju ni moškega odbojkarskega kluba (A. Nabernik, osebna komunikacija, maj 2011).

Druga Osnovna šola Slovenj Gradec ima 509 učencev, 266 dečkov in 243 deklic. Podatkov za posamezna triletja nismo uspeli dobiti. Šola ima na razpolago športno dvorano v velikosti rokometnega igrišča, v tej dvorani pa igra tudi slovenjegraški rokometni prvoligaš. V dvorani se lahko postavita dve vzporedni odbojkarski igrišči, na razpolago pa je 16 odbojkarskih žog. Šola vadbo odbojke organizira v okviru izbranega športa. Vadbo vodita športni pedagoginji, vadba je organizirana za dečke in deklice skupaj, obiskuje pa jo 40 učencev. Šola pa učencem ponuja veliko izbiro športov, saj imajo na izbiro še rokomet, nogomet, košarko, ples, planinstvo in atletiko. Glede na interes za odbojko na šoli bi ob organiziranju vadbe posebej za dečke in deklice po vsej verjetnosti naleteli na pozitiven odziv. Šola bi ob organiziranju odbojkarski šoli športno dvorano nudila za potrebe vadbe brezplačno, skupaj z uporabo vse šolske opreme (L. Kuzma, osebna komunikacija, junij 2011).

Menim, da rokomet v Slovenj Gradcu le ni tako nedotakljiv, kot se sprva zdi. Finančne težave so se dotaknile tudi rokometnega kluba, katerega rezultati so v zadnjih letih slabši. Menim, da

bi ob ustanovitvi moškega odbojkerskega kluba ali pa vsaj organiziranju moške sekcije že obstoječega kluba odbojka lahko hitro postala popularna tudi v Slovenj Gradcu. Za to pa so potrebni ljudje, ki bi se tega lotili z entuziazmom in voljo, seveda pa z željo po uspehu. Na žalost pa se kakšna takšna oseba v tem kraju še ni našla.

Kot že rečeno, v tem mestu obstaja in deluje samo ženski odbojkerski klub Slovenj Gradec. Članice so v sezoni 2010/2011 nastopale v 2. DOL. Klub ima zgledno organizirano odbojkersko šolo, kar potrjuje tudi število igralk v klubu. Za najmlajše so organizirani skupni termini, kjer postavijo dve vzporedni igrišči v dvorani, ki je velikosti 30×22 metrov. Klub je imel letos prijavljene vse selekcije, od mini odbojke do članic. Mini odbojko je obiskovalo kar 35 deklic, najboljših 12 pa je nastopalo na tekmovanjih. Trenirale so trikrat tedensko po 90 minut pod vodstvom trenerke s C licenco. Malo odbojko je obiskovalo 20 deklic, najboljših 14 pa je igralo uradne tekme. Trenirale so prav tako trikrat tedensko po 90 minut, vodila jih je trenerka z B licenco. Starejših deklic je bilo 20, trenirale so štirikrat tedensko po 90 minut pod vodstvom trenerke z B licenco. Kadetinj je bilo 12, mladinke so bile 4, članic pa je bilo 8. Te so skupaj igrale za člansko ekipo, trenirale pa so štirikrat tedensko po 90 minut, proces treninga sta vodila trenerja z B in C licenco. Klub je imel v omenjeni sezoni registriranih 66 igralk, vadilo pa jih je skupaj 95. V klubu so štirje trenerji, dva imata B in dva C licenco (D. Gošnjak, osebna komunikacija, april 2011).

3.1.7 Mislinja

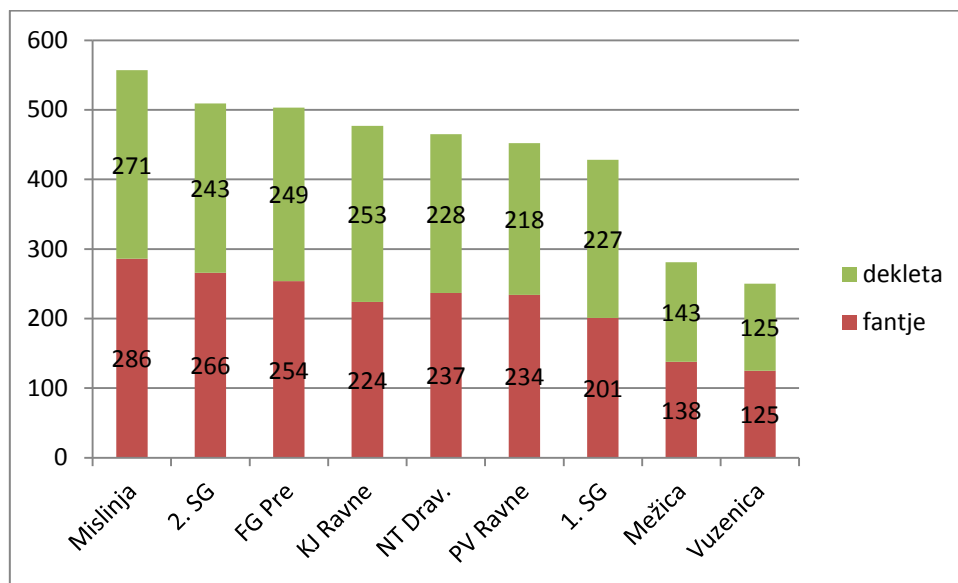
Mislinja je v zadnjih letih postala odbojkerski kraj. Imajo zelo dobro organizirano šolo odbojke za mlajše selekcije. To pa je tudi zaradi trenerja, ki deluje v klubu in je sofinanciran s strani ministrstva kot profesionalni trener. Mislinja ima le eno osnovno šolo, ki jo obiskuje kar 557 učencev, še 85 pa jih je na dveh podružnicah, matični šoli pa se priključijo v 6. razredu. Šolo obiskuje 286 dečkov in 271 deklic. V prvem triletju je skupaj 109 učencev, 52 dečkov in 57 deklic. V drugem je 97 učencev, 52 dečkov in 45 deklic, v zadnjem triletju pa kar 182 dečkov in 169 deklic, kar je skupaj 351 učencev. Šola ima manjšo telovadnico velikosti 25×14 metrov, ki pa jo je pred leti v celoti prenovila. V dvorani se postavi centralno igrišče za potrebe tekmovanj, za potrebe treningov, predvsem mlajših kategorij, pa se postavi dve igrišči prečno, na razpolago pa je 20 odbojkerskih žog. Tudi v preteklosti je bila odbojka na OŠ Mislinja vedno prisotna, ni pa bilo posebnega poudarka na delu z mladimi,

oziroma le to ni bilo načrtno in organizirano. Odbojkerski klub Mislinja ima treninge po pouku, tako da na šoli zaradi tega odbojke posebej ne organizirajo. Ponudba ostalih športov ni omembe vredna, saj večina otrok obiskuje odbojko. Šola bi odbojkerski šoli nudila dvorano brezplačno, skupaj s potrebno opremo in žogami. Potrebna bi bila samo uskladitev z OK Mislinja o sodelovanju (M. Batič, osebna komunikacija, maj 2011).

Odbojkerski klub Mislinja ima moški in ženski del, oba pa sta zelo povezana, saj imata iste trenerje, ki se menjajo pri vseh kategorijah moških in žensk. Klub trenira v dvorani osnovne šole. Klub ima skupaj 5 trenerjev, po eden imajo A, B in D licenco, dva pa imata C. Člani OK Mislinja so v sezoni 2010/2011 nastopali v 3. DOL vzhod. Po selekcijah ima klub 5 igralcev pri mini odbojki, 10 pri mali in 3 starejše dečke. Skupaj trenirajo trikrat tedensko po 90 minut. V klubu so 3 kadeti, 2 mladince in 5 članov. Skupaj so nastopali za člansko ekipo, trenirali pa so trikrat tedensko po 120 minut. Skupaj je v klubu registriranih 28 igralcev. Ženski del ima nekoliko več igralk. Članice so v omenjeni sezoni nastopale v 2. DOL. Kategorija mini odbojke je trenirala trikrat tedensko po 90 minut, treninge pa je obiskovalo 25 deklic. Mala odbojka je imela 11 igralk, trenirale so količinsko enako kot mini odbojka. Starejših deklic je bilo 10, trenirale so štirikrat tedensko po 90 minut. Kadetinj je bilo 11, 2 mladinki in 10 članic, te pa so skupaj igrale za članice in so trenirale štirikrat tedensko po 120 minut. V klubu je skupaj 59 igralk, ki nastopajo za različne starostne kategorije (D. Veber, osebna komunikacija, april 2011).

4. PREGLED IN ANALIZA ODBOJKARSKEGA DELA

Predstavljeno je bilo devet osnovnih šol, na katerih ima odbojka zelo različne vloge. Šole se zelo razlikujejo po velikosti in številu učencev in tudi po pogojih za vadbo odbojke. Šola z največ učenci je OŠ Mislinja, ki ima 557 učencev, potem pa ji sledijo 2. OŠ Slovenj Gradec s 509 učenci, OŠ Franja Goloba Prevalje s 503, OŠ Koroški jeklarji Ravne na Koroškem s 477, OŠ Neznanih talcev Dravograd s 465, OŠ Prežihovega Voranca Ravne na Koroškem s 452, 1. OŠ Slovenj Gradec s 428, OŠ Mežica z 281 in OŠ Vuzenica z okoli 250 učenci (slika 10).

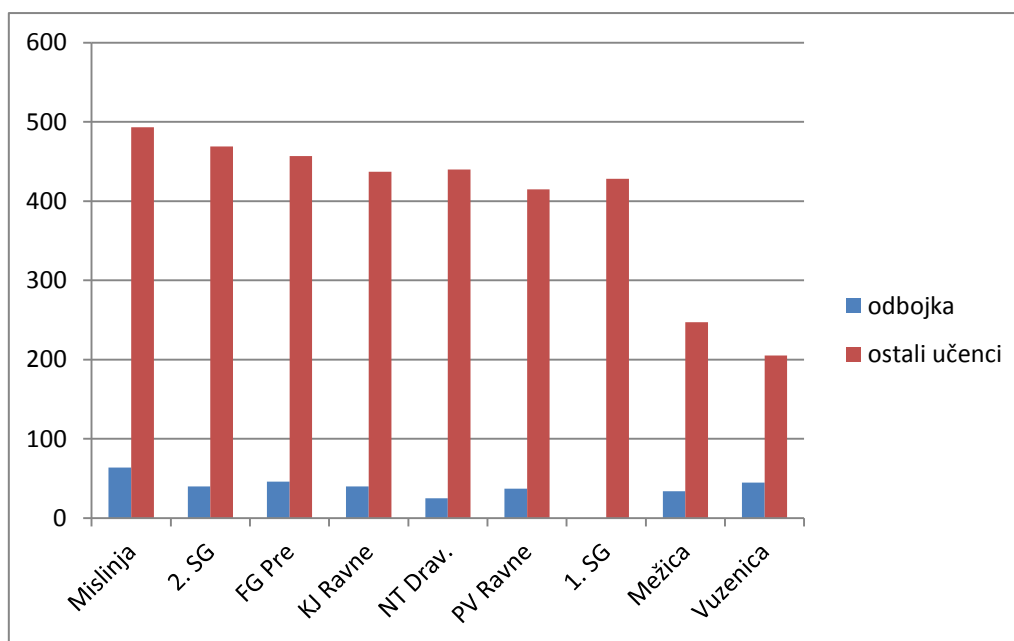
Slika 10. Število učencev po koroških osnovnih šolah.

Slika 10 prikazuje število učencev po posameznih koroških šolah, znotraj stolpcev pa vidimo tudi število učencev, ločenih po spolu.

Tradicija odbojke na šolah je zelo pomembna, v večini primerov pa so za to krivi učitelji športne vzgoje na šolah, ki so dejavni tudi na klubskem področju. Takšen učitelj na šoli pa ni zagotovilo za uspeh, saj je potrebno odbojko učencem predstaviti v takšni luči, da jim bo odbojka postala všeč, to pa je izziv tudi za najboljše trenerje oziroma pedagoge, ki delujejo v odbojki. Problem je, in tega se bo potrebno lotiti bolj pazljivo in načrtno, da otroci danes raje izbirajo druge oblike preživljanja prostega časa kot pa šport. Krivo pa je tudi dejstvo, da imajo tudi starši vedno manj časa za svoje otroke, nekateri pa so v času, ko so starši v službi, prepuščeni sami sebi. Tu pa se pokažejo različni interesi otrok. Zato je zelo pomembno, da se

starši zavedajo pomena športnega preživljanja prostega časa svojih otrok. Ravno zaradi teh stvari pa je vloga športnih pedagogov in tudi trenerjev izrednega pomena.

Pogoji za šolo odbojke so na vseh šolah dovolj dobri, da bi lahko odbojcarska šola zaživela. Interes otrok za odbojko je na vseh šolah prisoten, uspešne na tem področju pa so le tiste, ki imajo na šoli ali učitelja ali pa zunanjega mentorja, ki vodi vadbe oziroma treninge odbojke. Uspeh vadbe je, če se je udeleži več kot deset otrok. Menimo, da bi to številko najtežje dosegli v prvih dveh letih dela. Ko pa bi to postala vsakoletna praksa, menimo, da bi odbojka sčasoma pridobila status šolskega športa, to pa bi bil velik plus, saj bi pridobila še kakšnega vadečega več. S kvantiteto, v obliki števila vadečih, bi z dobrim delom prišla tudi kvaliteta. Ta pa bi se pokazala v obliki rezultatov, ki bi še dodatno povečali zanimanje. Zanimanje učencev za odbojko na šolah (slika 11) je v šolskem letu 2010/2011 bilo po šolah odvisno od kvalitete odbojcarskega dela in pomena odbojke na šoli.

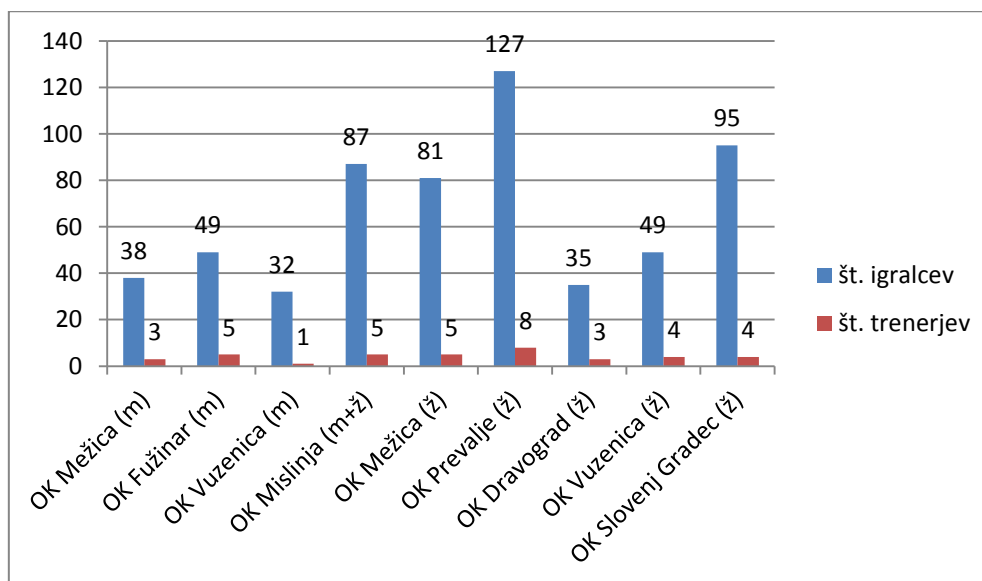
Slika 11. Primerjava odbojcarsko aktivnih osnovnošolcev in ostalih učencev.

Slika 11 prikazuje odbojcarsko neaktivne učence na šolah, v stolpcih levo pa vidimo število odbojcarsko aktivnih osnovnošolcev.

Zaradi tega menimo, da je potrebno pri odbojcarski šoli na vseh šolah organizirati vadbo odbojke in biti predvsem potrpežljiv, kajti uspehi odbojcarske šole bi se pokazali šele čez nekaj let. Zgornja slika prikazuje tudi ogromne rezerve, ki jih imajo šole. Menimo, da bi ob

dobri organizaciji in kvalitetnem delu lahko pridobili še veliko več učencev. Uspeh odbojarske šole pa ne bi bil samo rezultat, to bi bilo morda za katero šolo prvotnega pomena, glavni cilj odbojarske šole je pridobiti čim večje število otrok, tem pa odbojko prikazati v takšni luči, da bo otrokom všeč in se bodo želeli z njo ukvarjati ne samo do konca šolanja, ampak tudi do konca življenja.

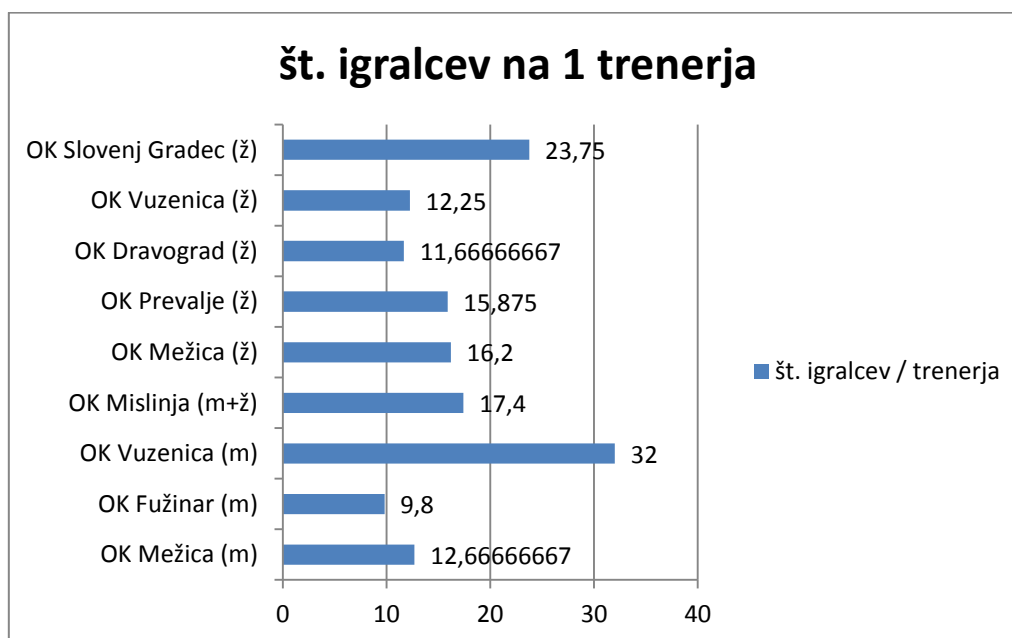
Klubi imajo različno organizirane odbojarske šole (pri nekaterih neorganizirane). Večinoma imajo na šolah zaposlenega učitelja, ki deluje tudi kot trener v klubih, drugi pa imajo trenerja, ki deluje kot zunanji mentor na šolah. Nekateri klubi zelo slabo skrbijo za podmladek, to pa se najprej pokaže v številu aktivnih igralcev v klubu. Zato bi bila odbojarska šola izjemnega pomena, saj bi povečala sodelovanje na relaciji klub–šola, s tem pa bi tudi šole začele podpirati odbojko. To pa je zagotovilo za uspeh na klubskem področju, hkrati pa bi tudi šole imele boljše rezultate na področju šolskih športnih tekmovanj. Rezultat pa vedno privabi še več ljudi in vadečih, tako da bi bil dober rezultat super reklama tako za klub kot tudi šolo. Koroški klubi imajo različno število aktivnih igralcev, nekateri imajo boljše, drugi slabše pogoje za delo, pri vseh je odvisno predvsem angažiranje ljudi za odbojarsko šolo v klubu. Kjer imajo na tem mestu ljudi z željo, izkušnjami, motivacijo in delavnostjo, je to že skoraj zagotovilo za uspeh, manjka potem samo še interes otrok. Ob znanju pridobivanja interesa pa uspeh ne izostane. Klubi imajo prav tako različno število trenerjev, to pa je predvsem odvisno tudi od števila igralcev, s katerimi trenerji potem trenirajo (slika 12).

Slika 12. Število igralcev/igralk in trenerjev po koroških klubih.

Na sliki 12 vidimo skupno število igralcev in igralk za vsak posamezen klub, ki deluje znotraj koroške regije. Slika 12 prikazuje tudi število aktivnih trenerjev, ki delajo z igralci in igralkami v klubih.

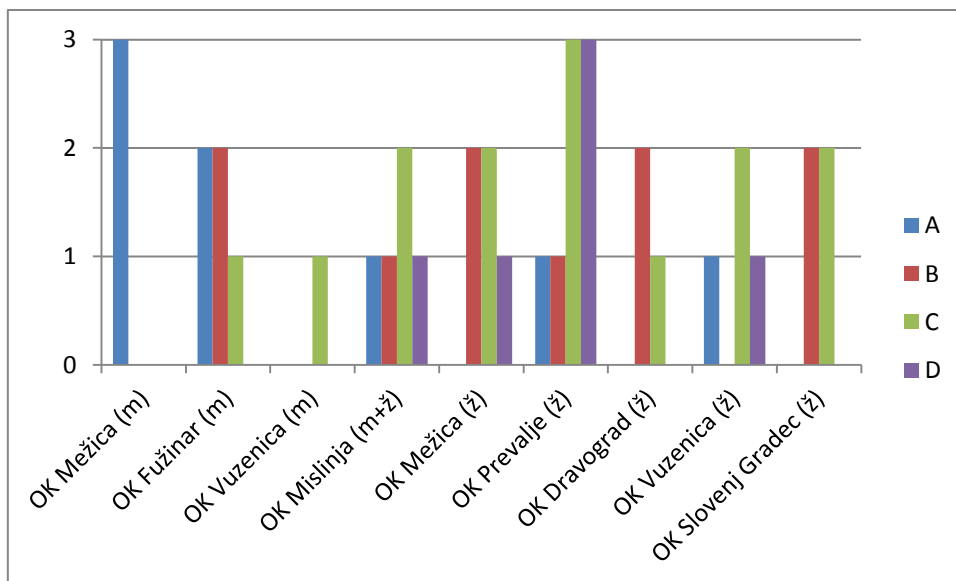
Od števila igralcev v klubu je, kot že rečeno, odvisno tudi število trenerjev (slika 13). Največ jih ima Odbojkerski klub Prevalje, ki jih ima osem, potem sledijo OK Fužinar, OK Mislinja in ŽOK Mežica s petimi trenerji, štiri imata ŽOK Slovenj Gradec in ŽOK Vuzenica, tri ŽOK Dravograd in OK Mežica moški, enega samega trenerja pa ima OK Vuzenica moški. Število trenerjev ne sme biti premajhno, saj s tem upada kvaliteta dela. Pri najmlajših je bolje, da je čim manj igralcev oziroma igralk na enega trenerja, predvsem pri članskih ekipah pa je to število lahko tudi večje.

Slika 13. Število igralcev oz. igralk na enega trenerja v klubu.

Na sliki 13 vidimo, koliko igralcev oz. igralk trenira posamezen trener v klubu. Ta podatek ni povsem natančen, saj lahko trener trenira več starostnih skupin v različnih terminih treningov.

Skupaj deluje v klubih 38 trenerjev. Največ, štirinajst, jih ima C licenco, licenco B jih ima deset, najvišjo možno licenco A ima osem trenerjev, najnižjo D licenco pa ima šest trenerjev. Strokovno usposobljenost trenerjev po klubih prikazuje slika 14.

Slika 14. Strokovna usposobljenost aktivnih trenerjev v klubih.

Na sliki 14 vidimo, kakšna je strokovna usposobljenost delujočih trenerjev v klubih koroške regije.

Število igralcev in igralk pogojuje število aktivnih trenerjev, prav tako pa pogojuje število ekip in količino treninga tedensko. Od števila vadečih je torej odvisno tudi število razpisanih tedenskih terminov za treninge. Nekateri klubi imajo celo znotraj ene starostne skupine razpisana dva termina, saj imajo toliko igralk. Za vsak klub je bilo že v zgornjih odstavkih omenjeno, koliko igralcev in trenerjev imajo. Sedaj pa bo predstavljeno še skupno število ekip, prijavljenih v sezoni 2010/2011, ter minute in ure treninga tedensko (tabela 2). Pod ekipe štejemo vse mlajše starostne skupine ter članske ekipe.

Tabela 2

Število ekip in količina treninga v odbojgarskih klubih koroške regije

KLUB:	Število selekcij/ekip	Minute treninga / teden	Ure/teden
OK Prevalje	7	2130	35,5
OK Fužinar	5	1470	24,5
ŽOK Mislinja	6	1380	23
ŽOK Mežica	6	1290	21,5
OK Mežica	6	1260	21
ŽOK Slovenj Gradec	6	1260	21
ŽOK Vuzenica	6	1080	18
OK Vuzenica	2	630	10,5
OK Mislinja	4	630	10,5
ŽOK Dravograd	2	360	6

V tabeli 2 je prikazano število prijavljenih ekip v sezoni 2010/2011 in skupno število minut in ur treninga na teden za vse ekipe v vseh moških in ženskih klubih koroške regije.

Zgoraj so bili predstavljeni vsi odbojgarski klubi v koroški regiji, skupaj je v ligaških tekmovanjih pod okriljem Odbojgarske zveze Slovenije prijavljenih 13 ekip od skupno 93, kar je okoli 14 odstotkov. V 1. DOL za moške Koroška trenutno nima predstavnika, v 1. DOL za ženske pa nastopa Odbojgarski klub Prevalje s prvo ekipo. V prvoligaških tekmovanjih je skupaj z interligaši 22 ekip. Koroška odbojka si vsekakor zasluži prvoligaša tudi med moškimi ekipami. OK Fužinar, državni in pokalni prvak iz leta 1998, se v zadnjih letih zopet postavlja na noge, tako da v prihodnjih sezonah Korošci lahko pričakujemo korak naprej tudi v moški konkurenci. Odbojgarski klub Prevalje pa je letos zabeležil najboljšo uvrstitev v zgodovini kluba, saj so članice končale sezono na 7. mestu v državi. V 2. DOL za moške je v ligi nastopalo skupaj 10 ekip, od tega tri koroške. Na 4. mestu je sezono končal Fužinar, na zadnjih dveh mestih pa sta sezono končali Mežica in Črna. V drugi ligi za ženske pa je skupaj nastopalo 12 ekip, od tega dve koroški. Na 8. mestu je sezono končal Slovenj Gradec, na 12. pa Mislinja. Skupaj je v 3. DOL za moške nastopalo 18 ekip, ločenih na vzhod in zahod. V 3. DOL vzhod sta nastopali Vuzenica in Mislinja. Vuzenica se je s končnim 1. mestom uvrstila ligo višje, Mislinja pa je končala sezono na 5. mestu. Zelo pestra pa je 3. liga za ženske, saj se deli na vzhod 1 in 2 ter zahod 1 in 2. V tretji ligi za ženske je 31 ekip, vseh 5 koroških ekip pa nastopa v 3. DOL vzhod 1. Na drugem mestu so bile odbojkarice Dravograda, nato pa na

četrtem Vuzenica, sledijo pa jim Mežica, druga ekipa Prevalj in Črna. Skupaj nastopa v ligaških tekmovanjih po okriljem OZS 40 moških ekip, od tega je 5 koroških, kar je 12,5 %. Ženskih ekip pa je skupaj 53, delež koroških ekip pa je 15 %, saj jih je kar 8.

Odbojarski klubi po Koroškem imajo zelo različno organizacijo odbojarske šole, politiko vodenja kluba, odnos in dajanje pomena kvalitetni odbojarski šoli. Vsem klubom, razen redkih izjem, pa je skupno, da poskušajo vzpostaviti kvaliteten mladinski pogon. Nekaterim klubom to uspeva zelo dobro. Tega projekta se je potrebno lotiti zelo načrtno. Najprej je potrebno znotraj posameznega kluba najti bazo igralcev, to predstavljajo osnovne šole, kjer je nujno, da se izvaja vadba odbojke, od tu pa potem novačimo igralce v klube. Kjer je manj interesa, bodo verjetno vsi ti igralci prišli v klubske ekipe, seveda, če bodo imeli željo in bo to v interesu otrok in seveda staršev, ki so ključni dejavnik pri izbiri športne panoge otroka. Kjer pa je že v šolskih ekipah veliko otrok, že to predstavlja za klub prvo selekcioniranje in novačenje igralcev v klubske selekcije. Najbolje bi bilo, da se v klubih, seveda ob primernem finančnem položaju, ob veliko igralcih in igralkah organizira znotraj ene starostne kategorije po dve ekipi, saj bodo tako dobili priložnost za igro vsi, ne pa samo najboljši. S tem pa bi tudi vsi ti igralci ostali v procesu treninga, saj so otroci željni tekem in tekmovanj, velikokrat pa lahko nekateri trenirajo samo zaradi tega. Ob takšni organizaciji v klubu, ob velikem številu igralcev, pa je, statistično gledano, ob dobrih trenerjih in dobri odbojarski šoli večja verjetnost, da bo klub kasneje lahko nastopal na najvišjem nivoju z domačim kadrom. To pa je seveda dolgoročen plan, za katerega je potrebno delati iz leta v leto, če želimo žeti uspehe. Uspeh bi predstavljal preboj igralcev v člansko ekipo, ve se pa, koliko traja, da se desetletni začetnik prebije med člane. Pri samih treningih z mlajšimi selekcijami pa je potrebno biti zelo pazljiv, saj odbojarski trening otrok ni pomanjšana oblika treninga starejših (Čopi, 2005). Še enkrat je potrebno poudariti, da je vzgoja mladih odbojkarjev dolgoročen proces, kjer je potrebno biti organiziran, načrten in potrpežljiv.

5. MNENJA ŠPORTNIH DELAVCEV O ODBOJKARSKI ŠOLI

»Odbojka ima na Koroškem dolgo in bogato tradicijo. V zadnjih letih se klubi ubadajo z resnimi finančnimi težavami, še večjo skrb pa vzbuja dejstvo, da je vedno manj otrok zainteresiranih za to športno panogo. Zato zelo pozdravljam ta projekt, saj mislim da brez dobrega sodelovanja na relaciji klub–šola ne bo zadostnega števila otrok, od katerih bi na koncu lahko pričakovali vrhunške rezultate na državni ravni. Preko odbojcarske šole bi lahko klubi lažje sodelovali tako na strokovni kot organizacijski ravni in si s tem olajšali delo. Ta povezava pa bi se lahko potem razširila tudi preko meje naše države, saj imamo zelo blizu klube, ki so pripravljeni na sodelovanje in izmenjavo izkušenj. Takšno sodelovanje med klubi bi samo dvignilo raven koroške odbojke na višji nivo v organizacijskem in športnem smislu, kar posledično pomeni tudi dvig kakovosti slovenske odbojke.«

Nejc Pušnik, odbojcarski trener, igralec in profesor športne vzgoje

»V šolah je omogočeno hitro prepoznavanje talentov (proces športne vzgoje). Šole lahko potem usmerjajo nadarjene in zainteresirane v bližnje klube. Šola prav v zgodnjih letih otroštva lahko daje učencem veliko osnovnega motoričnega znanja, ki ga kasneje lahko specializirajo v klubih. Zato bi bilo bistveno, da poučujejo športno vzgojo tudi v najnižjih razredih strokovno usposobljeni športni pedagogi, ki bi najverjetneje hitreje prepoznavali nadarjene. Obratno je zelo spoštovanja vredno sodelovanje klubov v odnosu do šol, saj vemo, da ni na vseh šolah zagotovljenega specialnega in podrobnejšega poznavanja športne panoge. Predvsem v višjih razredih osnovne šole in v srednjih šolah se učenci lahko tako udeležujejo "dvojnih treningov", kar prinaša večjo gostoto in intenzivnost ter tako učinkovitost vadbe. Nema lokrat je lahko trener ekipe v klubu in šolske ekipe ista oseba; takrat je plodnost sodelovanja še donosnejša, ker gre za vodenje in treniranje pod isto taktirko. Z dobro organizacijo in pripravo pa je uspeh zelo blizu. Velik pomen imajo tudi zunanji mentorji na šolah, saj učitelji v današnjem tempu življenja in dela na šoli časovno niti ne uspemo voditi in realizirati dejavnosti, ki bi si jih želeli. Vsekakor pa je strokovnost zunanjih mentorjev tista, ki lahko pripomore še k boljšim športnim dosežkom šole.

Načrtnost vzgoje mladih odbojkarjev pomeni iskati mlade talente v širšem slovenskem prostoru in tako omogočiti lažji izbor za selekcijo. Zaradi široke ponudbe "na trgu športa" je zelo pomembno, kako motivirati mladino ravno za določeno športno panogo, ki ima širši in

globlji pomen za razvoj športa in neposredno tudi na razvoj posameznika. Zaradi kompleksnosti in univerzalnosti odbojke kot športa je vsekakor zaželeno, da se je naučijo večje množice mladih, saj vemo, da je to šport, ki združuje ter krepi telo in duha. Vsekakor bi za Koroško pomenila takšna organizacija ponovno prebujanje dolgoletne tradicije, saj je znano, da je odbojka za Korošce veljala za kraljico športov. Mnogo znanih odbojkarjev izhaja prav iz naših krajev, to pa je plod preteklih dobro načrtovanih trenerskih praks, velikokrat pa tudi entuziazma s strani trenerjev ter tudi odbojkarjev, ki jim je bilo v ponos brezpogojno sodelovati in zmagovati za klubske barve. Poleg vzgojno-izobraževalnih, tradicionalnih in pripadnostnih razlogov bi za Koroško bil to zopet prispevek k ekonomskemu razvoju, saj dobri rezultati v športu vedno potegnejo za seboj celotno verigo financiranja in strategije v infrastrukturi kraja.

Slovenska odbojka v današnjem času ponovno pridobiva na ugledu. Množice pripadnikov na tribunah manjših in večjih dvoran pričajo o tem, da je pravzaprav odbojka nacionalni šport, v katerega je vključenih relativno veliko aktivnih odbojkarjev. Merilo kvalitete dela pa ni le množičnost, marveč tudi dobri rezultati, ki pa so vsekakor plod klubskega dela v širšem slovenskem prostoru. Samo vidnejši dosežki slovenskih odbojkarjev vodijo do prepoznavnosti v svetu. Vsaka kvaliteta pa vedno izhaja iz kvantitete, ki bi si jo z načinom organizacije šole odbojke najverjetneje lahko zagotovili. Za majhno Slovenijo bi to pomenilo dobro strategijo za prihodnje preživetje in ugled odbojke.«

Maja Marin, vodja aktiva športnih pedagogov na OŠ Koroški jeklarji

Koroški delavci na področju odbojke in na področju šolskega športa so zelo pozitivno sprejeli ta projekt, kar pomeni, da so tudi oni mnenja, da bi regiji zelo koristil. Ne bi pa koristil samo odbojki, koristil bi tudi šolam, saj bi imele kakovostno odbojgarsko vadbo. Seveda pa je to mogoče le ob dobrem sodelovanju in pomoči s strani sodelujočih šol, klubov, učiteljev športne vzgoje in trenerjev, ki bi vadbo vodili. Zato je še toliko bolj pomembna dobra organiziranost, saj bi s tem točno vedeli in preučili dejavnike, ki pogojujejo dobro sodelovanje. Ob pozitivnih mnenjih športnih delavcev in trenerjev, ki so omenjeni zgoraj, pa lahko verjetno računamo tudi na njihovo pomoč in sodelovanje v primeru dejanske uresničitve tega projekta.

6. SKLEP

Odbojka je atraktivna in dinamična igra. Pojavila se je v Ameriki ob koncu 19. stoletja, leta 1895. Na ozemlju nekdanje Jugoslavije so jo začeli igrati leta 1918, v Slovenijo pa je prišla leta 1924. V Mežiški dolini se je ta športna igra začela igrati leta 1927.

Odbojka ima v koroški regiji zelo bogato zgodovino, koroške ekipe so dolga leta uspešno nastopale v najvišjih ligah. Če pa želimo, da bo tako tudi v prihodnje, si je potrebno vedno znova prizadevati za popularizacijo športa. Na Koroškem se torej odbojka igra že več kot 84 let. V zadnjih letih pa rezultati niso več takšni, kot so bili včasih. To pa je bil razlog, da smo izbrali temo diplomskega dela, saj bi radi preučili in dobili vpogled v stanje odbojke na Koroškem.

Odbojkarska šola je na Koroškem potrebna, ker bi povečala sodelovanje med klubi in šolami, to bi pomenilo izmenjavo znanj, izkušenj, s tem bi se povečala kvaliteta dela, z leti pa tudi uspehi na odbojkarskih tekmovanjih. Potrebna je tudi zaradi tega, ker na nekaterih šolah nimajo organizirane odbojkarske vadbe. Ob dobri organizaciji le te pa bi veliko pridobili tudi klubi, saj bi imeli učenci več vadbe, kar bi omogočilo hitrejši napredek.

Cilji diplomskega dela so spoznati delo moških in ženskih odbojkarskih klubov v regiji in v kolikšni meri jim pri delu in uspehih pomagajo šole. Glavni cilj diplomskega dela pa je preučiti stanje odbojke do te mere, da bo iz podatkov in dejstev razvidno, ali je organizacija odbojkarske šole sploh mogoča in smiselna.

V našem primeru bi se za organizacijo odbojkarske šole odločil posameznik, torej bi odprl podjetje s športno dejavnostjo (samostojni podjetnik). Posameznik lahko opravlja naloge v športu kot zasebni športni delavec, če ima ustrezno izobrazbo ali strokovno usposobljenost za opravljanje te dejavnosti, obvladati mora slovenski jezik in mora imeti stalno prebivališče v Republiki Sloveniji. Po Zakonu o športu je strokovni delavec v športu tisti, ki opravlja v športu vzgojno-izobraževalno ali strokovno-organizacijsko delo. Odbojkarska šola oz. organizacija bi bila ustanovljena kot samostojen pravni subjekt. Delovala bi na ravni osnovnih šol. Predvsem pa bi delovala na ravni enotne, strokovno vodene šole odbojke in vzgoje mladih odbojkarjev. Le ti bi potem zastopali barve matičnih klubov oz. klubov v kraju osnovne šole. Glavni namen odbojkarske šole kot organizacije je povečanje zanimanja otrok

za odbojko, povečanje strokovnosti dela z mladimi in tesnejše sodelovanje med klubi in šolami v regiji.

Če želimo uspešno voditi organizacijo, je potrebno poznavanje osnov športnega menedžmenta. Proces menedžmenta se je vkoreninil že v vsako organizacijo. Termin menedžer je oznaka za vse tiste, ki skrbijo, da določena organizacija deluje. Menedžment s svojimi zakonitostmi oz. lastnostmi omogoča bolj učinkovito in kakovostnejše delo. Poleg poznavanja omenjenih osnov je potrebno poznati tudi osnove financiranja športnih organizacij, saj je finančna funkcija ena izmed ključnih poslovnih funkcij in zagotavlja nemoteno delovanje organizacije. Pri zasebnih virih financiranja bi finančni priliv organizaciji z odbojkarsko šolo zagotavljali s prodajo storitev oz. blaga (sponzorstva, vavnine, prodaja športne opreme) ter iz članarin in donatorstva. Pri javnih virih financiranja pa bi organizacija na lokalni ravni lahko računala le na proračune lokalnih skupnosti (občine). Finančna sredstva organizacije bi torej v največji meri predstavljale vavnine in članarine, finančni priliv pa bi lahko povečali tudi klubi in občine. Kar pa se tiče stroškov, bi ti bili minimalni, saj bi nam, po zbranih podatkih, večina šol omogočila brezplačne šolske termine skupaj s potrebno opremo in pripomočki za vadbo. Strošek bi organizaciji predstavljali tudi pripomočki, ki jih na šolah ni oz. jih ni dovolj (posebne žoge za najmlajše).

Pred ustanavljanjem organizacije z odbojkarsko šolo bi bilo nujno potrebno preučiti tudi športni trg in poznati osnove trženja. V tržnem procesu lahko sodelujemo na dva načina, in sicer kot izvajalec, v tem primeru nekaj nudimo, lahko pa sodelujemo kot uporabnik. V našem primeru bi sodelovali kot izvajalec, saj bi nudili vadbo odbojke. Na podlagi preučitve odbojkarskega dela na osnovnih šolah je za odbojko velik interes, s tega vidika je organizacija odbojkarske šole vsekakor smiselna, saj bi na vseh šolah imeli dovolj otrok. Z upoštevanjem želja uporabnika (v našem primeru osnovnošolcev), pa bi si zagotovili še več otrok. Glavni produkt odbojkarske šole kot organizacije bi bila organizirana in strokovno vodena vadba odbojke, trženje le tega pa bi potekalo po osnovnih šolah koroške regije. Glavni potrošniki produktov pa bi bili, kot že rečeno, učenci in učenke na osnovnih šolah.

Podatki, predstavljeni v diplomskem delu, so bili zbrani za devet osnovnih šol koroške regije. Podatke smo zbirali z ustnimi razgovori, telefonskimi pogovori in tudi preko elektronske pošte z zaposlenimi na šolah, od ravnateljcev pa do učiteljev športne vzgoje na šoli. Zbrali pa smo tudi podatke za deset moških in ženskih odbojkarskih klubov v regiji, le te pa smo zbirali

na enak način kot na šolah, le da smo se obrnili na trenerje in funkcionarje v klubih. Podatki za šole zajemajo število učencev, pogoje za vadbo, opremo za odbojko, dosedanje odbojgarsko delo na šolah, ponudbo ostalih športov na šoli in v primeru odbojgarske šole, kakšen bi bil strošek najema dvorane. Podatki za klube pa zajemajo število igralcev in količino treninga za vsako kategorijo posebej, pogoje treningov in trenerjevo strokovno usposobljenost. Za zaključek klubskih podatkov je predstavljeno skupno število igralcev v posameznem klubu in skupno število aktivnih trenerjev.

V koroški regiji je skupaj obravnavanih devet osnovnih šol, katere skupaj obiskuje 3922 učencev in učenk. Na večini šol imajo vadbo odbojke za dečke in deklice, ponekod imajo tudi skupno vadbo. Zelo različen je poudarek na odbojki, zelo različna pa je zaradi tega tudi kvaliteta odbojgarske vadbe. Na vseh šolah skupaj obiskuje vadbo odbojke okoli 260 učencev in učenk. In prav tu bi bili vidni rezultati dela organizacije, ki bi načrtno, organizirano in strokovno vodila odbojgarsko šolo. Koristi od tega bi v številu aktivnih igralcev in igralk imeli posledično tudi klubi, ki delujejo v koroški regiji. Moških in ženskih klubov je v regiji skupaj 10, imajo pa zelo različno število aktivnih članov ter članic. V 4 moških klubih je skupaj 147 igralcev, aktivnih igralk pa je 446 v šestih različnih klubih.

Skupaj je v klubih 38 aktivnih trenerjev. Največ, štirinajst, jih ima C licenco, potem jih ima deset licenco B, najvišjo možno licenco A ima osem trenerjev, najnižjo D licenco pa ima šest trenerjev. Strokovna usposobljenost trenerjev po klubih je zelo različna. Predstavljeni so bili vsi koroški klubi, ki nastopajo v ligah pod okriljem OZS, od omenjenih klubov pa je v sezoni 2010/2011 igralo v ligaških tekmovanjih 13 ekip od skupno 93.

Pogoji za odbojgarsko šolo oz. vadbo so na vseh šolah dovolj dobri, da bi odbojgarska šola zaživela. Interes otrok je na vseh šolah prisoten, z načrtnim delom pa bi jih vsekakor pridobili še več. Zanimanje otrok za odbojko je odvisno tudi od kvalitete odbojgarskega dela in pomena odbojke na šoli. Menimo, da imajo šole glede števila odbojgarsko aktivnih učencev in učenk še ogromno rezerv. Glavni cilj odbojgarske šole bi bil tudi pridobivanje čim večjega števila vadečih. Še enkrat pa je potrebno poudariti, da je vzgoja mladih odbojkarjev dolgoročen proces, kjer je potrebno biti organiziran, načrten in potrpežljiv.

7. LITERATURA IN VIRI

LITERATURA:

- Bergant Rakočević, V., Ilešič, M., Grilc, P., Podobnik, K., Vlahek, A., Levovnik, J. idr. (2008). Šport & Pravo. Ljubljana: GV Založba.
- Čopi, J. (1999). Pripravljamo se na pouk športne vzgoje – Odbojka. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- Krevsel, V. (2002). Vzgoja mladih odbojkarjev. Ljubljana: Forma 7.
- Krevsel, V. (1997). Odbojka: Poklic športnega trenerja. Ljubljana: Fakulteta za šport, Inštitut za šport.
- Krevsel, V. (2001). Poklic športnega trenerja. Ljubljana: Fakulteta za šport, Inštitut za šport.
- Retar, I. (2006). Uspešno upravljanje športnih organizacij. Koper: Univerza na Primorskem, Znanstveno-raziskovalno središče Koper, Založba Annales.
- Šugman, R. (1998). Organiziranost športa doma in v svetu. Ljubljana: Fakulteta za šport.
- Šugman, R., Bednarik, J., Kolarič, B. (2002). Športni menedžment. Ljubljana: Fakulteta za šport, Inštitut za šport.
- Šugman, R., Bednarik, J., Doupona-Topič, M., Jurak, G., Kolarič, B., Kolenc, M., Rauter, M., Tušak, M. (2006). Športni menedžment. Ljubljana: Fakulteta za šport, Inštitut za šport.
- Zakon o športu (1998). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport.

VIRI:

- Odbojkarški klub Fužinar. (2008). Osemdeset let odbojke na Ravnah na Koroškem. Ravne na Koroškem.

INTERNET:

- Joomla platforma (2010). Osnovna šola Vuzenica. Pridobljeno maja 2011 iz <http://www.osvuzenica.si/2010/>
- Odbojkarški klub Prevalje.(2011). Pridobljeno maja 2011 iz <http://www.ok-prevalje.si/>